

FINANTSJUHTIMINE

- 2-4 Uudised
- 4-5 Ettevõtete ostud ja müügid
- 6-7 Praegu pole õige aeg riskijuhtimise muutmiseks
- 8 Ärianalüüsi tarkvara – abielu kogu eluks
- 9 Kus on mõtet raha kohtu abil välja nõuda
- 10-11 Kuidas vähendada strateegiapilvekeste ja tegeliku elu vahet
- 12 Euroopas on IPOT teha odavam kui USA-s
- 13 Siduv maksuhaldurile, soovituslik maksu-maksjale
- 14 Dokumenteerige, nagu tegelikult oli
- 15 Võimalikuks saab piiriülene ühinemine
- 16-17 Uued seadused
- 18 Tulevad kohtuistungid
- 19-20 Riigikohtu lahendid: iga dokumenti ei pea säilitama, laenu andja kohustused jpm
- 21-23 Koolituskalender
- 24 Test: kes kaldub klammerduma kahjumisse?
- 24 Uued raamatud

Riskijuhtide tõetund: kas töö on hästi tehtud

Maailm muutub on üks väga triviaalne sõnapaar, ent praegu vägagi aktuaalne, sest Eesti on tõepoolest jõudnud majandustsükli uude faasi. Kahjuks pole see kõigile enam sama meeldiv kui eelmine.

Kogu selle aastakümne on juhtimis- ja finantsnõustajad järjest rohkem rääkinud riskijuhtimisest. Viie aasta eest oli riskijuhtimine ettevõtte äritegevusest üsna eraldiseisev tegevusala ja keerles põhiliselt regulatsioonidele vastavuse – näiteks USA-s Sarbanes-Oxley akti – ümber. Nüüdseks on riskijuhtimisest saanud asi, mida eesrindlikumad firmad püüavad siduda kõigi strateegiliste otsustega, tulemuslikkuse mõõtmisega, ühendamiste ja ülevõtmistega. Samuti muutub selle sisu üha kvantitatiivsemaks.

Maailma mastaabis kaalukas riskinõustaja Roland O. Rechtsteiner, kes möödunud kuul ka Eestis esinemas käis, ütleb, et riskijuhtimine on muutunud väga mitmepalgeliseks alaks: siin saavad kokku kindlustus ja finantsriskide juhtimine, strateegiliste riskide hindamine ja regulatiivse vastavuse tagamine.

Hansapanga riskijuhi Urmas Somelari sõnul annab pööre majandustsükli riskijuhtidele hea

KOMMENTAAR Villu Zirnask

► Infolehe toimetaja

võimaluse näha, kui efektiivne ettevõtte riskijuhtimise korraldus tegelikult on. Korras riskijuhtimisega ettevõtted peaksid saama eesmiseva perioodi n-ö tulekahjusid kustutamata üle elada. “Halvad ajad on osa ärist ning riskijuhtimise ülesanne on tagada ettevõtte ärivõimekus nii headel kui ka halbadel aegadel,” ütleb Somelar.

Mida teha siis, kui ärivõimekus satub riskijuhi olemasolust hoolimata löögi alla või kui ettevõttes pole seni üldse riskijuhtimisele suuremat tähelepanu pöördunud? Siis pole teha muud, kui seekordne õppetund meelde jätta ning püüda järgmiseks korraks paremini valmis olla. Unustamata sealjuures, et raske olukord võib ettevõttes tekkida ka muudel, hoopis ettearvamatutel põhjustel kui nihkumine majandustsükli ühest faasist teise.

Infolehe materjalid kogunud
VILLU ZIRNASK ja
OLAVI KÄRSNA

TEL 667 0079
e-post infoleht@aripaev.ee

Väljaandja AS Äripäev Käsiraamatute ja infolehtede toimetus
aadress Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn; telefon (372) 667 0111, (372) 667 0222
faks (372) 667 0265, (372) 667 0165; e-post aripaev@aripaev.ee,
WWW <http://www.aripaev.ee>

Tellimine ja levi: e-post register@aripaev.ee; tel (372) 667 0099; faks (372) 667 0300
Tellimine internetis www.aripaev.ee/infolehed
ISSN 1736-4876

Euroopa Keskpank jäi 4 protsendile, Föderaalreserv laskus 4,5-le

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustas 8. novembril jätta oma keske intressimäära 4 protsendile, Föderaalreserv langetas enda oma 1. novembril 0,25 protsendipunkti võrra 4,5 protsendile.

“Avaldus, mis kaasnes Föderaalreservi otsusega, oli ebatavaliselt otsekohene. See annab signaali, et praegusel hetkel usub Fed, et on teinud kõik mis vaja USA majanduse likviidsussurutise mõjude eest kaitsmiseks,” kommenteeris RBSi peaökonomist Andrew McLaughlin. Föderaalreserv märkis, et hiljutine energia- ja toorainehindade tõus võib suurendada inflatsiooniõhtu ning et inflatsiooni kiirenemise risk on umbes sama suur kui majanduskasvu aeglustumise risk.

Euroopa Keskpanga suhtumist kirjeldavad analüütikud kui ootame-vaatame-positsiooni ehk keskpangal pole kindlat seisukohta, kas inflatsioonirisk nõuab intressimäära edasist tõstmist.

Danske Banki analüütik Niels-Henrik Bjorn märgib, et keskpanga aval-

dusse ilmus väljend “täiel määral” – olemasolev info kinnitab täiel määral, et hinnastabiilsus on riski all.

Bjorn märgib, et keskpanga president Trichet vältis uute signaalide saatmist tugevneva euro küsimuses. McLaughlin soovust ütleb, et midagi võis tõlkes kaduma minna, kuid talle näib, et euro on jõudmas lähedale tasemele, kus Euroopa Keskpank võib hakata kaaluma interventsiiooni tugevne-mise peatamiseks.

Föderaalreservi järgmine koosolek toimub 11. detsembril, Euroopa Keskpanga nõukogu tuleb taas kokku juba 6. detsembril.

 Föderaalreservi järgmine koosolek toimub 11. detsembril, Euroopa Keskpanga nõukogu tuleb taas kokku juba 6. detsembril.

Danske Banki intressimääraprognosis

EUR	Keskpank	2-aastane valitsuse võlakiri	10-aastane valitsuse võlakiri
01/12/2007	4.00	4.15	4.30
01/02/2008	4.00	4.20	4.35
01/05/2008	4.25	4.20	4.30
01/08/2008	4.50	4.10	4.20
01/11/2008	4.50	4.10	4.20

USD	Keskpank	2-aastane valitsuse võlakiri	10-aastane valitsuse võlakiri
01/12/2007	4.50	3.90	4.40
01/02/2008	4.50	3.85	4.40
01/05/2008	4.50	3.75	4.40
01/08/2008	4.50	3.75	4.40
01/11/2008	4.50	3.75	4.40

Allikas: Danske Bank

Maksuhaldur suurendas meelelahutuse käivet

Maksu- ja Tolliamet kontrollis kolmandas kvartalis nelja meelelahutus-üritust, millest teatas üritusi korraldanud äriühingutele ette. Kontrollitud äriühingute deklareeritud käive suurenes võrreldes varasema aastaga kuuni kolm korda.

Meelelahutusüritusi kontrolliti reaalselt. “Vaadeldi konkreetse meelelahutusürituse korraldamise ja läbiviimisega seotud asjaolusid: ürituse toimumise ajal kontrolliti piletimüüki ja kassaarvestusi, vaadeldi üritusel osalevate äriühingute ja ürituse korraldaja vahelisi osalemislepinguid ja võeti selletused kolmandatelt isikutelt,” kirjeldas kontrolli maksuameti kontrolli osakonna juhataja Egon Veermäe.

“Markantsema näitena võib välja tuua, et kui üks meelelahutusürituse korraldaja ei ole varem töötajaid deklareerinud, siis käesoleval aastal deklareeris väljamakseid rohkem kui 30 isikule,” ütles Veermäe.

Maksukontrolli tõi 1,3 miljardit krooni juurde maksu

Maksu- ja Tolliamet viis 2007. aasta esimese üheksa kuuga läbi 1360 maksukontrolli, mille tulemusena määrati üle 1,3 miljardi krooni juurde maksu-koosolevate maksete.

“2007. aastal tehtud kontrollid näitasid, et 90 protsendil juhtudest tuvastati maksuametnikud reaalse kontrollitegevuse käigus sama rikkumise, mida näitas ka ameti esialgne analüüs,” märkis MTA kontrolliosakonna juhataja Egon Veermäe. Üle 70 protsendil juhtudest toimus maksudeklaratsiooni parandamine vabatahtlikult, ilma maksuotsuseta.

Ümbrikupalga vastases võitluses korraldati 2007. aasta esimese kolme kvartaliga reidid ja lõpetati 52 ümbrikupalga juhtumi kontroll, mille tulemusena esitati parandusdeklaratsioonid ning määrati täiendavaid makse kogusummas 9,3 miljonit krooni.

Eesti on e-arvelduste osas esirinnas

Kevadel Euroopa riikides tehtud uuringu põhjal on Eesti eraiskute e-arvete kasutamise osas 11 protsendiga esikohal. Eestile on kõige lähemal Norra, kelle eraiskute e-arvete osakaal ületab samuti kümnet protsenti.

Esiviisikuisse mahtusid veel Island,

UUDISED

Rootsi ja Läti, kelle näitaja jäi aga juba alla viie protsendi – samas seisus oli Eesti 2004. aastal.

Eraisikutele hakati e-arveid Eestis saatma esimest korda juba 2000. aasta suvel, kuid hüppeliselt kasvas e-arvete kasutamine 2005. aastal, kui käivitati portaali www.arved.ee.

Portaali haldava firma Itella Information ASi e-teenuste juht Ahti Allikas loodab, et koostöös pankade ja raamatupidamistarkvarafirmadega on paari aastaga võimalik Eesti ka ettevõtete vahelise e-arvete saatmise osas Euroopa riikide hulgas esimeste hulka viia.

Kalev sai kooskõlastuse ülevõtmispakkumiseks

Kalev sai finantsinspeksiioonilt kooskõlastuse, mille kohaselt võib AS Rubla teha Kalevi aktsionäridele ülevõtmispakkumise hinnaga 29 krooni aktsia kohta. Pakkumine kehtib 3. detsembrini kella 17.00.

10. oktoobril ei kooskõlastanud finantsinspeksiioon ülevõtmispakkumist põhjendusega, et inspeksiioonil pole piisavalt tõendeid selleks rahaliste vahendite olemasolu kohta.

Baltic Property Fund sai viis miljonit dollarit

Varahaldusettevõtte Baltic Property Fund (BPF) tütarfirma BPF Financing OÜ korraldas 03.08.–06.09.2007 suunatud kinnise võlakirjaemissiooni, mille kogumaht oli viis miljonit USA dollarit.

Raha investeeritakse Ukrainasse Odessasse Musta mere rannikule kavandatavasse kinnisvaraprojekti, teatas ettevõtte.

BPFi kinnine võlakirjaemissioon toimus kahes osas – 3,15 miljonit ja 1,85 miljonit dollarit, ning tegemist on struktureeritud võlakirjadega.

Süda Maja finantsjuhiks sai Arti Albert

Süda Maja finantsjuhina asus tööle Arti Albert, kes varem töötas Sampo Panga äripanganduse suhtehaldurina.

“Praeguses turusituatsioonis pakub kinnisvaraarendusettevõttega liitumine kindlasti huvitavaid väljakutseid,” ütles Albert.

Süda Maja juhataja Veiko Murruste leiab, et on kohale leidnud sobiva inimese, kuna kinnisvaraturul on vaja välja tulla järjest uute lahendustega. “Klientide teenindamine kinnisvaraturul liigub aina enam äripangandu-

se turu suunas, kus klientidele töötatakse välja täpselt kliendi spetsiifikaale vastavad paindlikud lahendused,” ütles ta.

Ekspress Grupi finantsdirektoriks sai Anne Kallas

Ekspress Grupi finantsdirektorina asus oktoobris ametisse Anne Kallas. Ühtlasi on Kallas ka üks kahest Ekspress Grupi juhatuse liikmetest koos Priit Leitoga.

Anne Kallas on eelnevalt töötanud Sportland International Group ASi finantsdirektorina (2006–2007), Tele2 Eesti ASi finantsdirektori, juriidiliste suhete ja auditi juhi ning siseauditorina (1997–2006) ning ASi ABE International finantsdirektorina (1993–1997). Ta ei kuulu ühegi teise ettevõtte juhtorganitesse ega oma Ekspress Grupi aktsiaid.

Anne Kallas on lõpetanud 1983. aastal Tallinna Tehnikaülikooli majanduse eriala ning omandas 2002. aastal MBA-kraadi Estonian Business Schoolis.

SEB Eesti Ühispanga uus juht on Ahti Asmann

SEB grupp nimetas SEB Eesti Ühispanga uueks juhatuse esimeheks Ahti Asmanni.

Asmann töötab SEB Eesti Ühispangas alates 1994. aastast. Aastatel 2001–2006 juhtis ta SEB Eesti Ühispanga jaepanganduse divisjoni. Augustist 2006 on ta SEB Eesti Ühispanga juhatuse liige, juhtides jaepanganduse ja tehnoloogia valdkonda.

Alates tänavu augustist oli Ahti Asmann SEB Eesti Ühispanga juhatuse esimehe kohusetäitja.

Asmann on 1995. aastal lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna.

Eesti väärtpaberiturule uueks valvuriks saab Kilvar Kessler

Järgmisest aastast hakkab finantsinspeksiiooni juhatuse uue liikmena väärtpaberiturule järele vaatama praegune Tark & Co advokaat Kilvar Kessler.

Inspeksiiooni nõukogu otsustas, et alates 1. jaanuarist jätkab finantsinspeksiiooni juhatuse esimees Raul Malmstein, juhatuse liikmed Kilvar Kessler, Andres Kurgpõld ja Kaido Tropp. Andres Kurg-

põllu ja Kaido Tropi ametiaega, mis lõpeb 31. detsembril, pikendati kolme aasta võrra.

Raamatupidamise toimkonna esimeheks sai Marju Põldniit

Raamatupidamise toimkonna esimeheks valiti audiitorkogu esindaja Marju Põldniit ja aseesimeheks PricewaterhouseCoopersi esindaja Ago Vilu.

Rahandusministeeriumi teatel on toimkonna teised liikmed Juta Maar rahandusministeeriumist, Anne Nuut Raamatupidajate Kogust, Tiina Mõis Kaubandus-tööstuskojast, Helene Trušina finantsinspeksiioonist ja Eero Kaup KPMG Balticsist. Kaup vahetas välja siiani kahes koosseisus töötanud liikme Andris Jegersi.

Toimkonna seitsmeliikmelise koosseisu kinnitas valitsus kolmeks aastaks.

Sampo avas kontori Koplis

Sampo Pank avab Tallinnas Kopli kontori. Kõiki pangateenuseid pakkuv kontor asub aadressil Kari 1 / Sõle 59, teatas pank.

“Kui seni on meie uued kontorid avatud tavapäraselt suurtes kaubanduskeskustes, siis Kopli kontori erineb teistest just oma privaatsust pakkuva asukoha tõttu,” lisis Kopli kontori juhataja Riina Valba.

Kontor on avatud esmaspäevast reedeni 10.00–19.00, laupäeval 10.00–15.00.

Parex Pank avas Narvas kontori

Parex Pank avas Narvas oma teise klienditeeninduskeskuse Eestis, mis hakkab teenindama nii era- kui ka ärikliente.

“Meie tugevuseks on ka SRÜ turgude põhjalik tundmine, kuna Parex Grupi ettevõtte on SRÜs aktiivselt tegutsenud juba 15 aastat. Tänu kuueaastasele kogemusele Eesti turul oleme kindlad, et meie panga teadmised Balti riikide, Lääne-Euroopa ja SRÜ riikide turgudest on olulised meie siinsete klientide jaoks,” sõnas Parex banka Lääne-Euroopa haru asepresident Peteris Pildegovics.

Royal & SunAlliance tuleb Eesti kindlustusturule

Maailma üks juhtivaid kindlustusselt-

UUDISED

se, Londoni börsil noteeritud Royal & SunAlliance andis ametlikult teada, et avab lähiajal ukseid ka Eestis.

Tegemist on maailma ühe suurema kindlustusgrupiga, millel on üle maailma ligi 20 miljonit klienti ning 24 000 töötajat. Äri- ja eraklientidele pakutakse vara-, reisi- ning liikluskindlustust ja seda nii interneti kaudu, telefoni teel kui ka kontorites. Leedus ja Lätis on firma juba esindatud ja ühtlasi kindlustusturu liidriks kasvanud vastavalt 33- ja 25-protsendise turuosaga.

Kindlustusselts on enda palgale ostnud Ergo Kindlustuse tuumiku ning teistegi Eesti kindlustusseltside "ajusid".

Supremast saab Evli

Investeeringispank Suprema Securities otsustas võtta uueks ärinimeks Evli Securities AS, teatas ettevõtte. Äriregister tegi vastava kande ärinime muutmise kohta 25. oktoobril.

Merit Aktiva tõi välja uue tarkvaraversiooni

Merit Tarkvara tegi alates 15. novembrist kättesaadavaks raamatupidamisprogrammi Merit Aktiva 2008. aasta versioon, mis on täielikult ühilduv Windows Vistaga.

Energiabörs Nord Pool laieneb Baltikumi

Nord Pooli nime kandev energiakaubanduse piirkond laieneb Balti riikidesse.

Sisuliselt tähendab see Eesti Energia tütarfirma Põhivõrk OÜ teatel Põhjamaades toimiva päev-ette energiaturu Elspot ning päevasise turu Elbas laienemist ühte või mitmesse Balti riiki. Turgude ühinemine avarab Balti riikides ning Põhjamaades tegutsevate elektritootjate ja -tarbijate kauplemisvõimalusi.

Kokkuleppe osapoolteks on Põhjamaade energiabörs Nord Pool Spot AS, Helsingi linna ja Pohjolan Voima Oy ühisomanduses olev Eesti-Soome merekaabli osanik Finestlink Oy, Läti energiafirma Latvenergo AS ja Eesti elektrisüsteemi haldur OÜ Põhivõrk. Oodata on leppepartnerite ringi laienemist.

Põhjamaade ja Baltimaade energiaturgude ühendamise projekti juhtkomitee esimees Karri Mäkelä hinnangul peaksid eeldused Nord Pooli eraldi Baltimaade hinnapiirkonna tööle hakkamiseks olema loodud 2008. aasta kolmanda kvartali lõpuks.

Seejärel teatatakse tähtaeg, millal energiataotjad, suurtarbijad ning energiakaubanduse ettevõtted saavad reaalselt Nord Poolis elektrienergiaga kauplemata hakata. Baltimaade energiaturu täielik integreerimine Põhjamaade energiaturuga võtab pärast seda aega veel hinnanguliselt 18 kuni 24 kuud.

Eesti Energia on börsiks valmis, riik aga äraootab

Eesti Energia on ettevõtte juhatuses esimehe Sandor Liive sõnul börsile minekuks valmis. Riik ootab ettevõtte omanikuna aga energiaturu avanemist.

Eesti energiafirma vajab investeringuteks lisaraha lähima kahekolme aasta jooksul. Põhjamaade energiasüsteemiga ühinemine, Eestile vajalike tootmisvõimsuste tagamine lähiaastatel ning tootjate ja võrkude lahutamise protsessid aga võtavad Partsi hinnangul aega viis aastat.

Uue näoga e-maksuamet klientidele avatud

20. novembril avas Maksu- ja Tolliamet klientidele uue ja kaasajastatud e-maksuameti, mille uus nimi on "e-maksuamet/e-toll".

E-maksuametis/e-tollis on teenused jaotatud erinevate kasutajagrupide vajaduste järgi, nii saab klient kasutada teenuseid kas eraisikuna või juriidilise isiku esindajana, kirjeldas MTA teenindusosakonna juhataja Reet Reismaa.

Kuni aasta lõpuni on võimalik kasutada ka e-maksuameti vana versiooni. Asjakohane valik on võimalik teha teeninduskeskkonda sisenedes.

OSTUD-MÜÜGID

Maailma suurim terasetootja ostab Galvexi

Maailma suurim terasetootja ArcelorMittal teatas, et ostab Muuga tsinkimistehase Galvexi.

Eelmisel aastal tootis Galvex OÜ 190 000 tonni tsingitud terast, mille müügist sai ettevõtte tulu ligi kaks miljardit krooni. Siiski jäi tootmismahd alapoole maksimaalsest tootmisvõimsusest.

2005. aasta sügisel loeti Galvexi 2,5 miljardi krooni suurust investeeringut üheks suurimaks välisinvesteeringuks. Kohe tekkis Daniel Baine juhtimisel töötanud tehases intriigide ahel. Juunis 2004. aastal ostis Bain välja kaasomanik Barry Bernsteni. Ostu käigus võttis Bain endale liiga palju rahalisi kohustusi ning Baine omand võeti pankade (sh Goldman Sachs ja Deutsche Bank) kaudu üle.

Ettevõtte maandus kõrge riskiast-

mega investimisfondi Silver Point Capitali kätte (205 miljonit dollarit oli pankrotipesa hind), kes pani tehase omakorda müüki sel suvel.

Kreenholmi kinnisvara ostavad omanikud

Kreenholmi Valduse ASi omanikfirma Boras Wäfveri müüb kogu oma 61 hektaril asuvad 133 hoonet maha tänava augustis asutatud Narva Gate OÜ-le, mille omanikuks on ka tekstiiliettevõtete suuraktsionärid Mats Gabriellson ja Carl Claesson. Müügi hinnaks kujuneb 350 miljonit krooni.

Ettevõtte sõlmib Kreenholmi tekstiilivabrikuga pikaajalise rendilepingu, mille kohaselt jätkatakse tööd samades ruumides. Narva Gate OÜ juhatuse liikme Jaanus Mikku sõnul plaanib ettevõtte hakata ostetud krundil tegelema kinnisvaraarendusega.

Olympic ostab Läti kasiinooperaatori

Olympic Entertainment Groupi (OEG) Läti tütarfirma sõlmis eellepingu Läti suuruselt kolmanda kasiinooperaatori Admiral Klubi ostuks.

Tehingu esialgseks väärtuseks on 625,9 miljonit krooni (40 miljonit eurot). Lõplik müügihind selgub pärast finantsauditi läbiviimist, teatas ettevõtte börsile.

Tehingu järel on Olympic Casinol 25% Läti kasiinoturust. OEG juhatuse liikme Andri Avila sõnul on tehing tingitud Olympicu põhieesmärgist olla igal turul liidrite ja teerajajate hulgas.

Admiral Klubi käive 2007. aasta esimesel üheksal kuul oli 233 miljonit krooni (14,9 miljonit eurot), mis on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 71% rohkem. 2007. aasta septembri seisuga oli Admiral Klubi kasiinoketil 2296 mänguautomaati.

OSTUD-MÜÜGID

Kruuda ostis 3,8 miljonit Kalevi aktsiat

Oliver Kruudale kuuluv AS Rubla ostis 12. novembril Rootsi investermisfirmalt East Capital välja 3 769 496 Kalevi aktsiat. Ühe aktsia eest maksis Kruuda aripaev.ee andmetel 28,95 krooni. Tehingu kogumaksumuseks kujunes 109 miljonit krooni.

East Capital Baltikumfondenile kuulus varem ettevõttest 15,95%, müügiga loobus East Capital kogu oma osalusest ettevõttes, teatas Kalev börsile.

Samas teatas Hansapank, et ostis 8. novembril Kalevi aktsiaid juurde, suurendades oma osalust 10,19 protsendini.

BaltCapi juhtkond ostis firma välja

Eesti, Läti, Leedu ja Soome partneritest koosnev juhtkond ostis Evlilt ja CapManilt välja kõik riskikapitalifirma BaltCap aktsiad ning jätkab fondi haldamist iseseisvalt.

BaltCapi tegevjuhi Peeter Saksa sõnul on see loogiline samm riskikapitalimaailmas, kus enamik fonde on juhitud iseseisvate spetsialiseerunud fondi juhtide poolt.

“Otsus müüa on osa Evli strateegiast, mille eesmärk on keskenduda rohkem meie põhitegevustele nagu ettevõtete rahandus, varahaldus ja maaklerteenused,” ütles Evli Securities juhatuse esimees Aidas Galubickas.

Starmani uus omanik ostab väikeomanikud välja

Starmani uus omanik, 56,98% ettevõtte aktsiatest omav Baltic Moontech Investments Holding AS tegi kõigile ettevõtte väikeaktsionäridele ülevõtmispakkumise, mis lõpeb 27. novembril.

Moontech pakub iga Starmani aktsia eest 89,96795 Eesti krooni, s.t 5,75 eurot. Müüdavate Starmani aktsiate eest tasutakse rahas, teatas ettevõtte börsile.

Põltsamaa Felix pani veinootmise müüki

Aktsiaselts Põltsamaa Felix ei pea veinootmise jätkamist perspektiivikaks ning on pidanud läbirääkimisi üksuse müügi üle.

Ettevõtte juhataja Anti Orav rääkis, et veinootmine on väike ega kattu ettevõtte muu tooteportfelliga. Tema sõnul sai Eesti veinitööstus surmahoobi 2004. aastal, kui ühtlustati kodumaiste marjaveinide ning importveinide aktiivsimaarad.

Martinson investeerib online-mängudesse

Allan Martinsoni riskikapitalifond Martinson Trigon investeerib 1,75 miljonit eurot ehk 27,4 miljonit krooni Soome online-mängude firmasse Apaja Online Entertainment.

Investeeritud kapitali kasutakse ettevõtte laiendamiseks ja mänguplatvormi arenduseks, teatas ettevõtte. Apaja arendab ja opereerib online-mängude keskkonda Playray, mis tänaseks töötab kümnes Euroopa riigis. Soomes on Playray tuntud Apeli nime all ning see on soome noorte hulgas tuntuselt teine internetibrand pärast Google'it.

Nitroferdi plaan osta Odessa sadamatehas lükkus edasi

Ukraina võimud võtsid müügilt maha Odessa sadamatehase, mida soovis teiste nõudlejate seas osta ka Eesti keemiatehas Nitrofert.

Nitroferdi peadirektor Aleksei Nikolajev ütles, et ka teda informeeriti ametlikult oksjoni peatamisest. “Sellega, kas oksjonit jätkatakse, pole teatatud,” rääkis Nikolajev. Kõik sõltub sellest, milline koalitsioon moodustub Ukrainas, kuni aga olukord seal pole stabiilne, ei oska Nikolajev midagi ennustada.

Ukraina juhtiva investeerimiskompanii Dragon Capital juhtiv analüütik Tamara Levtsenko arvas, et Odessa sadamatehase erastamine toimub järgmisel aastal. “Viivitamine vähendab ettevõtte väärtust,” ütles ta.

Amber Trust ostis 50% katuseplekivalmistaja aktsiatest

ASi Toode omanikfirmad Airo Konsultatsioonid OÜ (100% omanik Aivo Rosenberg) ja Maki Konsultatsioonid OÜ (100% omanik Mati Kitt) allkirjastasid 6. novembril aktsiate ostu-müügilepingu rahvusvahelise investeerimisfondiga Amber Trust II S.C.A.

Lepingu kohaselt omandab fond 50% ASi Toode aktsiatest. Tehingu maksumust pooled ei avalikusta. Se-nine juhatus jätkab ettevõttes tööd ka edaspidi. Tehing jõustub pärast nõusoleku saamist Eesti, Läti ja Leedu konkurentsiametilt, teatas ettevõtte.

AS Toode tegevjuht Aivo Rosenberg ütles, et investeringu abil kavatakse AS Toode rakendada oma unikaalset ärimudelit ka teistel lähiturudel.”

Arco Real Estate ostis välja osaluse Rumeenias

Arco Vara tütar-ettevõtte, Arco Real Estate, omandas teiselt osanikult, Peep Aaviksoo juhitud IPC Romanialt viimasele kuulunud osaluse Arco Rumeenia Valdustes, mis on Rumeenias tegutseda maaklerbüroo Arco Real Estate Consulting SRLi valdusettevõtte.

Tehingu tulemusel kuulub Arco Real Estate'ile 100-protsendine osalus Arco Rumeenia Valdustes, teatas ettevõtte börsile.

ASI omandas osaluse Eesti lemmikloomaportaalis

Investeerimisgrupp Ambient Sound Investments (ASI) rahastab eestikeelsetest veebisaitidest välja kasvanud lemmikloomaomanike suhtlusportaalet Uniteddogs.com ja Unitedcats.com.

ASI ja Eesti veebiarendaja United Dogs & Cats OÜ (UDC) vahelise kokkuleppe kohaselt saab ASI 15-protsendilise osaluse UDCs.

Lisaks sellele osaleb ASI ka UDC veebilehtede edasises täiustamises. Samuti käivitatakse mõlemad veebilehed neljas uues keeles, teatasid osapooled. Investeringu summat ei avalikustata.

Delfi eksomanik müüb ka teised Baltikumi infomeediaettevõtted

Delfi endise omaniku Texas Pacific Groupi tütarfirma Interinfo peab võimalike ostjatega läbirääkimisi Telemedia ASI ja teiste tütar-ettevõtete müügiks.

“Potentsiaalsete ostjate seas on nii infomeediafirmasid, teisi meediaettevõtteid kui ka finantsinvestoreid nii Balti riikidest kui ka mujalt,” sõnas Interinfo juht Magnus Sonnorp, lisades, et nende seas on ka Eestis laiemale üldsusele tuntud nimesid.

Malta firma omandab McDonald'si Balti äri

Hamburgerikett McDonald's müüb oma Baltimaade ärid Maltal registreeritud ettevõtte Premier Capital.

Kõigepealt omandab Premier Capital McDonald'si Lätis ning seejärel Leedu ja Eestis. McDonald'si Baltimaade turundusdirektor Virginija Girulka ütles, et McDonald'si toidukohti ei suljeta, vaid need jäävad edasi tegutsema frantsiisi põhimõttel.

Praegu pole õige aeg riskijuhtimise muutmiseks

Pööre majandustsükli annab hea võimaluse testida ettevõtte riskijuhtimise efektiivsust ja korraldust, ütles Hansapank Eesti riskijuht Urmas Somelar.

“Eriti kvantitatiivsete mudelite koostajate jaoks tuleb aeg, mis on kui kullaaug,” lisis ta.

Selle asemel et keskenduda täiendavate kaitseüsteemide ehitamisele, tulekski ära kasutada just õppimisvõimalusi, toonitas Somelar. Kaitse peale tulnuks mõelda ja valmistuda juba mõned aastad varem.

Eeldusel, et riskijuhtimise korraldus on siiani olnud sobiv, ei anna majandustsükli faasi muutus põhjust riskijuhtimise põhimõtete või korralduse muutmiseks.

Muutused peaks Somelari hinnangul ette võtma siis, kui tsükkel jõuab taas tõusufaasi ning muutuste tegemiseks on kasutada rohkem ressursi. “Kui pole just tegemist meeleheitliku katsega ettevõtte päästa, hakkab katse teha kriisi eel riskijuhtimisse suuri muutusi hoopis takistama võimet kriisiga toime tulla.”

Laienev suurfirma vaja kindlasti sisecontroller’it

“Enamikku riskidest on võimalik ennetada või nende toimumine viia nullilähedaseks, kuid kas see on majanduslikult kasulik?” rääkis riskijuhtimise aastakonverentsil Olympic Entertainment Grupi jälgimisteenistuse direktor Hindrek Vain.

“Olympicu riskijuhtimise põhimõtte on riskide maandamine optimaalse hinnaga,” märkis ta.

Kasiinodes on tema sõnul väga olulised ettevõttesisesed riskid – näiteks USA statistika kohaselt on kasiinodes toimuvatest pettustest, vargustest või muudest ettevõtte vara kuritarvitustest viiest neli toime pandud just töötajate poolt. Seepärast kontrollib ka Olympicus kasiinokassiiri iga päev neli ning üldse kokku 11 inimest.

Veel märkis ta olulise riskina rahade liikumist kontodelt: “Suurettevõtetel ja laienevatel ettevõtetel on sisekontroller hädavajalik.”

Ka liiga kiire areng võib olla risk. “Kui kiire on liiga kiire? Olympicu arengut ei pea me liiga kiireks seni, kuni suudame igal pool hoida Olympicule omast nägu.”

“Tulevikus seisab ees hulk negatiivse mõjuga sündmusi,” rääkis Somelar. Kõiki pankasid tabab laenukahjude mitmekordistumine ning regulatiivne surve, jutustas ta. Täiendav pingepaneb töötajaid sagedamini vigu tegema ning regulatsioone eirama. Tööpuuduse kasv ning sellest tulenevad raskused laene tasuda võivad suurendada katseid panku petta.

Suurte probleemide ennetamiseks peab Somelar vajalikuks üle vaadata kõik suured krediidiriskid, identifitseerida nõrgad kohad ning mitte koonerdada probleemide lahendamiseks suunatavate ressurssidega. Samuti tuleb tema hinnangul uutes oludes muuta põhjalikumaks pangatöötajate kontrollimise süsteeme ja rakendada rangemaid karistusi rikkumiste eest. Ka kliente peaks põhjalikumalt kontrollima, ohverdades selle nimel veidi nende mugavusest – eesmärk on näidata, et pank suudab avastada pettuse- ja rünnakukatseid.

“Nõudmine koostada korduvaid riskianalüüse ja/või rakendada täiendavat kontrolli võib suurendada riskiteadlikkust, kuid teha seda liiga kalli

hinnaga – juhtides äriüksuste fookuse kõrvale äri tegemiselt. Ent äri peab jätkuma ka halvimatel aegadel. Kui riskijuhtimise kultuur pole paigas, ei saa seda piiratud aja vältel ka tekitada. Toetavalt mõjub kontrolli suurendamine äriüksustele siis, kui tegemist olemasolevate protseduuride värskendamisega.”

Juhul kui juhtkonnal tekib tõeline vajadus päästeoperatsioonideks, tähendab see, et riskijuhtimine on ebaõnnestunud, ütles Somelar. “Halvad ajad on osa ärist ning riskijuhtimise ülesanne on tagada ettevõtte ärivõime nii headel kui ka halbadel aegadel.”

Halvad ajad on osa ärist. Riskijuhtimise ülesanne on tagada ettevõtte ärivõime nii headel kui ka halbadel aegadel.

Kuidas maksu- ja tolliamet riske juhib

Pärast tolliametiga liitumist on Maksu- ja Tolliametis riskianalüüsile hakatud rohkem tähelepanu pöörama, märkis Maksu- ja Tolliameti peadirektor Enriko Aav ettekandes riskijuhtimise aastakonverentsil.

Maksu- ja Tolliameti vaatenurgast on peamisi riske kaks, rääkis Aav. Esiteks võimalus, et maksud jäetakse maksmata ja maksukohustused täitmata. Teiseks, võimalus, et rikutakse tollireegleid (ehk salakauba problemaatika).

Tema sõnul tegeleti tolliametis juba enne liitumist riskianalüüsiga küllaltki palju, sest sealse töö spetsiifika nõuab väga kiiret otsustamist kaubavoogude kontrollimisel ja läbi laskmisel.

Riskianalüüsi aluseks on Maksu- ja Tolliametis kliendipüramiid. Selle põhjas ehk esimesel astmel on maksu maksjad, kes oskavad ja tahavad makse maksta.

Teisel astmel on kliendid, keda võib iseloomustada sõnadega “tahan ja püüan, aga alati ei õnnestu” – see on suurim kliendigrupp.

Neisse kahte kliendigruppi suhtub Maksu- ja Tolliamet kui partneritesse ja suhtleb nendega kui teenindusasutus, ütles Aav.

Kolmandal astmel on maksu maksjad, kes oskavad, aga ei taha makse maksta. Neljandal on need, kes kindlasti maksu- ja tolliseadusi rikuvad – neid enamasti üldse ei huvitagi Maksu- ja Tolliameti olemasolu. Kahe viimase kliendigruppiga suhtleb Maksu- ja Tolliamet kui järelevalve- ja kontrolliasutus.

Aava sõnul viib Maksu- ja Tolliamet läbi ca 2000 kontrolli aastas, äriühinguid on Eestis samal ajal kümneid tuhandeid. Korra hoidmiseks põhilistes riskivaldkondades – ümbrikupalk, käibemaks ja salakaup – kasutab Maksu- ja Tolliamet kirjade saatmist ja telefonikõnesid ettevõtetele, mis oma maksudeklaratsiooni põhjal kuuluvad riskigruppi.

2006. aastal oli Eestis 70 000 ümbrikupalga riskiga töötajat ning 3000 fiktiivse arve kasutamise riskiga äriühingut.

RISK

Ka küberkurjategijaid köidab ennekõike raha

Küberhaavatavat infrastruktuuri tuleb kaitsta nii virtuaalse kui ka füüsilise rünnaku vastu, toonitas siseministeriumi sisejulgeoleku asekancler Erkki Koort riskijuhtimise aastakonverentsil.

“Füüsiline rünne mõne virtuaalsüsteemi füüsilise objekti (serveriruum, kaabel) vastu võib osutada virtuaalründest palju kergemaks ning ka efektiivsemaks,” märkis Koort. “Kübermaailma areng on jõudnud sinnamaale, kus osad noori inimesi tuleb koolitada kübermaailmast välja tulekuks – nad ei suuda näha füüsilise ründe ohte.”

Koorti sõnul on arvutikuritegevus viimastel aastatel ületanud kogu maailma mastaabis oma mahtudelt väga tulusat narkokuritegevust. Ta lisas, et peamine fookus on pankadel ja üldse laiemalt rahavogudel ning isikutelt ja asutustelt raha välja petmisel jne ehk valdavalt traditsiooniliste kuriteoliikidel. “Kurjategijaid on alati köitnud raha ja kuna rahavood on suundunud kü-

berkeskkonda (Eestis 97% pangaulekannetest netis), siis asusid ka kurjategijad seal tegutsema.”

Selleks et ühiskonda raputada, tõsiselt haavata, ei ole vaja panna pommi metroosse või rammida lennukitega pilvelõhkujat, piisab näiteks finantsüsteemide halvamisest 24 tunniks ja kauemaks ning tulemuseks on kaos

Koort ütles, et massiivse küberründe korral ei suudeta tagada hetkeliselt kogu virtuaalsektori kaitset, seepärast keskendutakse valdkondadele, mis nõuavad rohkem kaitset. “Uute küberrünnakute toimumist ei saa vältida, kuid küberrünnakute kahjusid saab vähendada.”

Et rahavood on suundunud küberkeskkonda, siis asusid ka kurjategijad seal tegutsema.

Küberkaitse vajab täpsustamist erasektori roll

Väga oluliseks on muutunud tegeleda küberkaitsega ja arendada selles valdas riigi ja erasektori koostööd, rääkis riskijuhtimise aastakonverentsil NATO Küberkaitse Kompetentsikeskuse teadur Jüri Kivimaa.

“Eestis on juba pikemat aega tegeletud tõsiselt andmeturbega, kuid küberkaitsega kuni 2006. a praktiliselt mitte.”

“Kindlasti tuleb täpsustada, milliste kriitiliselt vajalike teenuste osutamise peavad kriitilise infrastruktuuri

asutused kriisiolukorras tagama. Samuti ka nende teenuste minimaalne nõutav tase, sest pole ju reaalne loota ja nõuda, et asutus tagab kriisiolukorras kõik teenused kõigile sajabrotsendilisel.”

“Toimib see, mis on vastastikku kasulik. Kohustused, vastutused ja õigused peavad olema õiglaselt jaotatud ja seadusandluses fikseeritud,” rääkis Kivimaa erasektori ja riigi koostöö kohta. “Sellest ei tohi tekkida ka konkurentsieeliseid.”

Igaüks õpib iseenda vigadest

Ettevõtte riskijuhtimise ja jätkusuutlikkuse tagamise temaatikat iseloomustab Eestis sageli suhtumine “läheme järgmise teema juurde”, rääkis riskijuhtimise konverentsil turva- ja kriisijuhtimise konsultant Janis Toomla.

Ta lisas, et seda peetakse kalliks lõbuks ning üldjuhul jäetakse valdkonna arendamine koolitamata töötajate õlgadele.

Riskiteemaatika on Eestis veel võõras ning selle paremat mõistmist segab

ka sõnade “risk”, “turvalisus” ja “jätkusuutlikkus” mitmetähenduslikkus eesti keeles. Puudub selge rolli ja tegevuskavaga ühiskondlik organ, mis valdkonna tutvustamise ja arendamisega päevast päeva tegeleks.

Juhtumid, kus ettevõtte jätkusuutlikkus on ootamatu sündmuse tõttu tõsisesse ohtu sattunud või ongi ettevõtte tegevus katkenud – Copterline, Tivoli, Tarmel jt – on enamasti kulgenud stsenaariumi “igaüks õpib iseenda vigadest” järgi.

Küberhaavatava kriitilise infrastruktuuri nimekirj

Millisest infrastruktuurist sõltub oluliselt teie ettevõtte tegevus?

- ▶ Elektroonilise side toimimine – tuumikvõrk, tavatelefon, mobiilside, raadioside, andmeside, internet. Kõige olulisem ala, sellest valdkonnast sõltub sisuliselt kogu küberkeskkond (näiteks ajalehtede *online*’i väljaanded, valitsusasutused jne)!
- ▶ Elektrisüsteemi toimimine – elektritootjad, jaotusvõrgud (fookus elektri juhtimisüsteemidel).
- ▶ Avaliku korra kaitse ja päästealad – siseministeriumi valitsemisala infosüsteemide toimimine (s.h. politsei juhtimiskeskused, pääste häirekeskused, piirivalve radarisüsteem, Schengeni infosüsteem, KMA infosüsteemid).
- ▶ Veejaotussüsteemi toimimine – suuremate linnade vee-ettevõtted.
- ▶ Meretranspordi korraldus – laevaliiklus, teenus, nii vedu kui ka sadamateenus
- ▶ Raudteetranspordi korraldus – raudtee juhtimiskeskus, raudteetranspordi juhtimiskeskus
- ▶ Lennutranspordi korraldus – lennujuhtimisteenus, lennujaamad.
- ▶ Finantssüsteemi toimimine – Eesti Pank, Riigikassa, suuremad pangad ja muud olulised finantsasutused, samuti pankade ühistegevust toetavad asutused.
- ▶ Tervishoiukorraldus – haiglate infosüsteemid, e-tervis
- ▶ Riigi andmebaasid – e-maksuamet, kaitseressursside ameti registrid/andmebaasid, äriregister, kinnistusraamat jt

Allikas: Erkki Koort

Eesti on terroriohu osas ääremaa

Terrorism pole võidetav, sest ta on taktika, mitte konkreetne ideoloogia või vaenlane, ütles riigikogu väliskomisjoni esimees Sven Mikser Tallinnas toimunud riskijuhtimise aastakonverentsil. “Edu terrorismivastases võitluses saab defineerida terroriaktide väheses hulga või ärahoitud terroriaktidega.”

Mikseri hinnangul ei kuulu Eesti suure terrorismiohuga riikide hulka. Esiteks, Eesti suhtes spetsiifiliselt vaenulikes riikides pole terrorism esimeste valikute hulka kuuluv võitlusmeetod. Teiseks, siin pole terroristidel kaastöötajate värbamiseks baasi. Kolmandaks, Eestis sooritatud terroriakt ei saaks nii palju rahvusvahelist meediakajastust kui saaks paljudes muudes paikades.

Ärianalüüsi tarkvara ost tähendab enamasti n-ö abielu kogu eluks

Üldjuhul nõuab ärianalüüsi tarkvara rakendamine ka vana andmebaasi välja vahetamist, rääkis SEB Eesti Ühispanga IT analüüsisüsteemide osakonna juhataja Gustav Seier Äripäeva seminaril.

“Üldjuhul ei ole vanade andmebaaside projekteerimisel arvestatud vajadusega neist andmeid massiliselt välja tuua ning igasugune enam-vähem tõsine andmetöötlus mõjub nende põhifunktsioonidele hukutavalt,” selgitas ta. “Keegi ei kavatsegi vanu süsteeme muuta, tihti on see lausa võimatu.”

Et andmelao ja analüüsitarkvara soetamisel oleks mõtet, peavad täidetud olema mõned eeldused: ettevõtte pikaajaline iseloom ja majanduspõhine juhtimine. Samuti piisavate finantsiliste ressursside olemasolu, sest ärianalüüsi tarkvara on kallis, ja toimimisprotsesside piisav kirjeldatus (ehk millisel etapil mida mõõdetakse).

Ladu olgu ladu

Andmelao puhul soovitas Seier meeles pidada, et andmeladu olgu andmete ladu – mida vähem agregeerimisi, seda parem. “Kuna ärianalüüs on protsess, tuleb säilitada ka seosed andmete vahel (metaandmed, ärireeglid) ning kõik andmed tuleb varustada ajatempliga.”

Transaktsioonipõhised reasalvestusega andmebaasid ei sobi tema sõnul andmelao põhjaks. See, mida vaja,

on spetsialiseeritud nn DSS (*decision support system*) veerupõhise salvestusega andmebaasisüsteemid.

“Andmete väänamine ühest mudelist teise on alati seotud andmete semantika hägustumise ja hilisemate võimalike erinevate tõlgitsustega,” märkis Seier. Samuti juhtis ta tähelepanu sellele, et äripoolse inimesed ja andmetöötlejad kasutavad sageli erinevaid mõisteid, mistõttu on vaja on usaldatavat tõlki nimetatud osapoolte vahele.

Eestis olgu esindaja

Analüüsitarkvara valikul soovitas Seier vältida väike- ja vähetuntud firmasid, kes on eelkõige huvitatud müügist ning võivad kiiresti haihtuda, kui olete ostu teinud, jättes teid ilma tarkvaratoeta.

“Vältida tuleks ka teeme-teieheaks-kõik-isegi-seda-mida-te-oodata-ei-oska-suurfirmasid, kes lubavad lahendada kõik probleemid, aga tegelikult panevad teid probleemide ette, kui reaalselt tuge vaja on – suur laev ujub sügaval ja kilukala nügimist ta ei tunnegi.” Seepärast tuleks Seieri hinnangul eelistada spetsialiseeritud firmasid, kellel on Eestis (või siin lähedal) kompetentne esindaja või esindus.

Analüüsisvahendid on väga kallid; nende ostmine tähendab peaaegu alati n-ö abielu kogu eluks, märkis ta veel.

Usaldatavad staatilised aruanded

Analüüsitarkvara kasutamisest rääkides nimetas Seier müüjiks väidet, et iseteenindus-raportid on kasutajasõbralik võimalus kõikide probleemide lahendamisel. “Tegelikult on kõige kindlamad ja usaldatavamad asjatundjate poolt koostatud staatilised aruanded. Enamik *ad hoc* päringute kasutamisevõimaluste nõudjatest ei tea tegelikult, mida nad saada tahavad, põhjustades tõsiseid arusaamatusi ja jõudlusprobleeme.”

Veel meenutas Seier, et Excel on andmekasutajate hulgas sedavõrd juurdunud, et tihtipeale kasutatakse analüüsitarkvarast saadud andmeid edasisel analüüsil ainult kasutajale teadaoleva meetodika alusel.

Enamik *ad hoc* päringute kasutamisevõimaluste nõudjatest ei tea tegelikult, mida nad saada tahavad, põhjustades tõsiseid arusaamatusi ja jõudlusprobleeme.

Esmajärjekorras õige juhtimine, siis äritarkvara

Organisatsioon ja õige juhtimine on kordades tähtsam kõikidest tarkvara valikutest, ütles Alvar Pihlapuu Hansapangast Äripäeva seminaril.

“Edulood tekivad ainult ärilise perspektiivi valiku kaudu, muidu jäädakse igavesti raporteid migreerima ning ei suudeta siseneda analüüsi ja modelleerimise faasi. Äriteabe lahenduste loomise eesmärgiks on luua võimalusi uute ja täpsemate äriotsuste langetamiseks,” selgitas ta.

Pihlapuu sõnul ei tarbita andmeid erinevalt teistest varadest kasutamise käigus ära, vaid neid võib kasutada korduvalt paljudes protsessides.

“See tähendab, et kvaliteetsed andmed pakuvad korraga paljudesse kohtadesse kasulikkust väljundit ja halvad andmed teevad korraga palju pahandust. Andmekvaliteet ja andmeomanikud (nende puudumine) saavad äriteabe süsteemide juurutamise peamiseks komistuskiviks.”

Andmeid peaksid iseloomustama kehtivus ja täpsus, terviklikkus (näi-

teks see, et lepingu kuupäevad omavad kõikides alamsüsteemides sama tähendust, täielikkus (töötaja on kõik-ettenähtud väljad täitnud ja kõik tehingu osad on kokku kogutud andmeaita) ning rikkumatus (kõik seosed lepingute, klientide, tehingute vahel eksisteerivad).

“Turul pole olemas optimaalse hinnaga lahendusi, mis kataksid konsolideerimist, laadimist, transformatsiooni, kalkulatsioonide, presenteerimist, kirjeldusi. Ise tuleb kõik integreerida,” ütles Pihlapuu veel.

ÄRIKESKKOND

Leedus jahvatavad kohtukivid poole kiiremini kui Eestis

Raha väljanõudmist puudutavate vaidluste osas on Eesti kohtusüsteem maailmas tõhususelt 29. kohal.

Teie ettevõtte müüs teisele ettevõttele 250 000 krooni eest kaupa. Peagi selgub, et ostja ei kavatse maksta, väites, et kaup polnud lubatud kvaliteediga. Lähete Harju maakohutusse, mis pärast kõigi protseduuride läbimist teeb otsuse teie kasuks. Ostja kohtu otsust ei vaidlusta. Pärast seda, kui tema vallasvara müüakse avalikul enampakkumisel, saab teie ettevõtte oma ka raha kätte.

Säärase stsenaariumi alusel võrdleb Maailmapank raportis "Doing Business 2008" maailma maade kohtusüsteemide tõhusust rahalise nõudeõiguse jõustamisel. Eesti sai tänava selles arvestuses 29. koha, kaks kohta kõrgema kui mullu.

Kiirus ja kulu

Maailmapanga raportist nähtub, et Eesti kohtukivid jahvatavad suhteliselt aeglaselt – sellise juhtumi puhul kulub asja kohtusse andmisest kuni raha kättesaamiseni hinnanguliselt 425 päeva.

Võrdluseks: Singapuris saadaks hakkama 120, Leedus 210 ning Soomes 235 päevaga. Aga Eestis saabub lahendus ikkagi palju kiiremini kui näiteks Tšehhis (820 päeva), Poolas (830 päeva), Itaalias (1210 päeva) või Sloveenias (1350 päeva).

Nõude jõustamise kulude poolest on Eestis ka lugu pigem rahuldavalt kui halvasti. Islandil kulub õiguse maksma panekuks küll vaid 6,1% ning Soomes 10,3% summast, ent näiteks Ukraina 41,5% või Rootsi 31,3%ga võrreldes on Eesti 17,3% ikkagi päris hea näitaja.

Bürokraatia hulk

Lõplahenduseeni jõudmiseks läbitavate protseduuride hulga poolest on Eesti maailmas keskmiste hulgas. Kui Eestis tuleb läbida 36 protseduuri (s.t ametlikku suhtlust vastaspoole või kohtuvõimudega), siis näiteks Iirimaa saab hakkama 20 protseduuriga, aga Bulgaarias tuleb läbi teha 40 ning Hispaanias 39 protseduuri.

Raha kohtu kaudu väljanõudmise kulud ja kestus eri riikides

Riik	Protseduuride arv	Vaidluse lahendamise aeg päevades	Kulu (% nõudest)
Austria	26	397	12,7
Belgia	27	505	16,6
Bulgaaria	40	564	22,2
Eesti	36	425	17,3
Gruusia	36	285	29,9
Hispaania	39	515	17,2
Holland	25	514	24,4
Iirimaa	20	515	26,9
Itaalia	41	1210	29,9
Leedu	30	210	23,6
Läti	27	279	12,9
Norra	33	310	9,9
Poola	38	830	10,0
Portugal	35	577	17,7
Prantsusmaa	30	331	17,4
Rootsi	30	508	31,3
Rumeenia	32	537	19,9
Saksamaa	33	394	11,8
Slovakkia	30	565	25,7
Sloveenia	32	1350	18,6
Soome	33	235	10,4
Suurbritannia	30	404	23,4
Šveits	32	417	21,2
Taani	34	380	23,3
Tšehhi	27	820	33,0
Ukraina	30	354	41,5
Ungari	33	335	13,0
USA	32	300	9,4
Valgevene	28	225	23,4
Venemaa	37	281	13,4

Allikas: www.doingbusiness.org

Kuidas teha “pilvekesed” reaalselt elluviidavateks strateegiateks

Sander Karu,
koolitaja ning finants- ja
juhtimisraamatute autor

Pole uudiseks, et head ajad majanduses ja tarbimises ei kesta igavesti. Järjest rohkem Eesti ettevõtteid ja asutusi on seda teadvustanud, mõtlevad tulevikule ning jõudnud või jõudmas olukorda, kus pikaajaliste eesmärkide saavutamiseks ja juhtimisotsuste vastuvõtmiseks vajatakse rohkem konkreetset ja mõõdetud infot tuleviku kohta.

Juba minu 2004. aastal tehtud uurimistööst “Strateegiliste majandusnäitajate mõõtmine Eesti ettevõtetes” (valim Äripäeva TOP 100) tulemused kinnitasid, et väga paljudes ettevõtetes (93,8% ettevõtetest) olid olemas strateegilised eesmärgid. Ja need strateegilised eesmärgid ei olnud mitte üldised ja ebamäärased, vaid mõõdetud 81,3 protsendil ettevõtetest.

Strateegia on, tulemust mitte

Kuid jätkuvalt on paljudes nii ettevõtetes kui ka asutustes probleemiks strateegiliste eesmärkide saavutamine ja selleks vajalike strateegiate elluviimine. Eriti annab probleem tunda olukordades, kus strateegiliste eesmärkide saavutamiseks on vajadus koostada eelarveid ning juurutada või täiustada *controlling*-u, kulu- ja juhtimisarvestuse ja/või eelarvestamise süsteeme organisatsioonis.

Mis on eeltoodud probleemi põhjus? Organisatsioonides toimivate koolitus- ja arendusprogrammide ettevalmistuse käigus küsin alati: kas on olemas pikaajalised eesmärgid ja strateegiad ning kas need on konkreetset ja mõõdetud?

Niikaua, kui strateegiad on mõõtmata ja vajalike ressurssidega tasakaalustamata, ei ole sisuliselt tegemist strateegiate, vaid “pilvekestega”.

Kui pikaajalised eesmärgid on üldjuhul olemas ja mõõdetud (mõnel organisatsioonil detailsemad ja konkreetsemad, mõnel vähem detailsed ja ebamäärasemad), siis paljudel juhtudel strateegiatest rääkides vastatakse, et meil on kõik olemas: hulk erinevaid strateegiaid, oleme teinud meeskonnaga strateegiapäevi, töötanud välja strateegiaid ja joonistanud “pilvekesi” erinevatest strateegiatest.

Pilvedes hõljuvad strateegiad

Kuid miks ei ole need “pilvekesed” järgnevate juhtimisotsuste tegemiseks piisavad? Kuigi põhjused on erinevad, on üheks olulisemaks ja sagedasemaks põhjuseks väljatöötatud ja valitud strateegiate ebamäärasus ja strateegiliste eelarvete puudumine.

Mida teha selleks, et strateegiad oleksid võimalikult konkreetset, üheselt mõistetavat ning töös vajalike järgnevate juhtimisotsuste vastuvõtmiseks kasutatavad?

Üheks olulisemaks võimaluseks on strateegiliste eelarvete koostamine. Rääkides strateegiatest nüüdisaegse juhtimise kontekstis, on oluline mõista, et niikaua, kui strateegiad on mõõtmatu ja vajalike ressurssidega tasakaalustamata, ei ole sisuliselt tegemist strateegiate, vaid “pilvekestega”.

Nüüdisaegne strateegiline juhtimine eeldab, et olulisemate strateegiate valikuks ja elluviimiseks on koostatud igale olulisemale strateegiale strateegiline eelarve, milles on väga selgelt defineeritud väljund (kliendile pakutav toode, teenus ja/või projekt), strateegia saavutamiseks vajalikud ressursid (nii rahalised kui ka mitterahalised) ning saadav tulemus (näiteks kasum kasumile suunatud organisatsioonides või osutatud avalik teenus avalikus sektoris).

Niikaua, kui me ei suuda strateegilisi eelarveid koostada ja viia tasakaalu (veenduda vajalike ressursside olemasolus või kasumlikkuses), hõljume “pilvedes”, jätkub ebamäärasus ning puudub selge ülevaade, kas ja kuhu jõuame välja strateegiate elluviimise tulemusena.

Kas on võimalik muuta “pilvekesed” konkreetseteks, mõõdetud ja ressurssidega tasakaalustatud strateegiateks?

Strateegiate kohta vastatakse sageli, et meil on kõik olemas: oleme teinud strateegiapäevi, töötanud välja strateegiaid ja joonistanud “pilvekesi” erinevatest strateegiatest.

Paljude Eesti ettevõtete ja asutuste kogemus näitab, et “pilvekesed” on võimalik muuta konkreetseteks ressurssidega tasakaalustatud reaalselt elluviidavateks strateegiateks, mis võimaldavad keskenduda organisatsiooni tulemuslikkusele ja vähendada riske. Tekib selgem ja tihedam seos strateegiate ja töötajate tööülesannete vahel ning aastaelarvete koostamine muutub lihtsamaks, sest paljud probleemid on lahendatud juba varem strateegilise eelarvestamise käigus.

STRATEEGIA

Strateegilise planeerimise saab muuta nauditavamaks

Kalli ja aeganõudva strateegilise planeerimise protsessi lõpuks on paljud asjaosalised pettunud, sest ei näe sellel olevat mõju ettevõtte strateegilisele suunale, kirjutavad Renée Dye ja Olivier Sibony ajakirja McKinsey on Finance sügisnumbris.

Nad viitavad ligi 800 ärijuhi seas tehtud küsitlusele, mis näitas, et vaid 45% vastanutest on strateegilise planeerimise protsessiga rahul. Kõigest 23% ütles, et suured strateegilised otsused on vastu võetud selle protsessi raames.

Samas ei saa sellest protsessist ka loobuda, sest lisaks ettevõtte strateegia mõnede elementide formuleerimisele pannakse selle käigus paika ettevõtte eelarve ja ressursside jaotamise kava järgmiseks 12–18 kuuks, finants-eesmärgid jmt.

“Meie uuringud näitavad, et see, kuidas strateegilise planeerimise protsess on korraldatud, mängib väga tähtsat rolli rahulolu suurendamises,” märgivad Dye ja Sibony. Nad pakuvad välja viis ideed protsessi parandamiseks.

Esiteks, alustage oluliste teemadega. Paljudes kompaniides on strateegiakoosolekutel suurtest väljakutsetest ning olulistest trendidest rääkimine jäänud tagaplaanile võrreldes kuivade eelarvete ja finantsprognosidega.

Teiseks, tooge kokku õiged inimesed. McKinsey küsitlus näitas, et stra-

teegilise planeerimise protsessiga oldi rahul seal, kus toimusid ausad ja mõtteid stimuleerivad arutelud rasketel teemadel ja arutus osalesid inimesed, kes strateegiat ellu peavad hakka-ma viima. “Liiga paljudes kompaniides rõhutakse andmete kogumise ja pakki-mise poolele, jättes unarusse olulised interaktiivsed komponendid.”

Kolmandaks, kohaldage planeerimistsüklid iga äri vajadustega. Üks lihtne, kuid harva kasutatav võte on iga-aastastest strateegiakoosolekutest loobumine. “Raske uskuda, et suurt strateegilise suuna muutust on vaja igal aastal, erakordselt heitlikes ja kiiresti muutuvates majandusharudes välja arvatud,” märgivad McKinsey konsultandid ja lisavad, et suuremate strateegiliste muutuste ellu viimine nõuab juhtidelt aega 18–36 kuud.

Neljandaks, rakendage strateegiliste eesmärkide elluviimist mõõtev süsteem – see suurendaks planeerimise mõju. Elluviimist püütakse enamasti mõõta eelarve- ja muude finantsnäitajate kaudu, kuid sellest ei piisa, sest olulist osa strateegilistest eesmärkidest ei saa mõõta finantseesmärkide kaudu.

Viiendaks, integreerige strateegilised eesmärgid töötajate tasustamise ja motiveerimise süsteemi – finantseesmärkide täitmisest lähtuvad motiveerimis- ja hindamissüsteemid mõjutavad rohkem lühiajalisi kui pikaajalisi eesmäärke saavutama.

Küsimused, mida esitada strateegilise planeerimise koosolekul

1. Kas äriüksuse tegevuskeskkonnas toimuvad muutused ja arengud mõjutavad strateegilist plaani? Millised potentsiaalsed arengud tarbijate nõudluses, tehnoloogias või regulatiivses keskkonnas võiksid olla piisavalt kaalukad kogu plaani muutmiseks?
  2. Kuidas ja miks erineb see plaan eelmise aasta omast?
  3. Millised olid turu kasvu, käibe ja kasumlikkuse prognoosid kaks ja kolm aastat tagasi? Kui õiged või valed on nad täna? Mida äriüksus on neist kogemustest õpinud?
  4. Mida oleks vaja äriüksuse kasvu ja kasumi kahekordistamiseks? Millest kasv tuleb – laienemisest või turuosa juurdevõitmisest?
  5. Kui teie äriüksus kavatseb võtta turuosa konkurentidelt, siis kuidas ta seda teeb ning kuidas vastavad konkurendid? Kas te panustate oma strateegilistele eelistele või paremale teostusele?
  6. Millised on teie äriüksuse silmatorkavad konkurentsieelised ning kuidas neid plaanis ära kasutatakse?
  7. Kui erinev on strateegia konkurentide omast ja miks? Kas see on hea või halb?
  8. Mis on väljapoole plaaniperioodi jäävad võtmeküsimused, riskid ja võimalused, mida peaks praegu arutama?
  9. Mida teeks *private-equity* investor selle äriaga?
  10. Kuidas äriüksus hakkab jälgima selle strateegia elluviimist?
- Allikas: McKinsey

UURING

Praxis: ettevõtlastoetused on läinud asja ette

Poliituumingute Keskuse Praxis uuringust selgus, et ettevõtlastoetused on olnud igati asjakohased. Kõige edukam oli uuringu järgi starditoetus.

Starditoetust on kasutanud ligi 15% alustavatest firmadest, 89% toetust saanud ettevõtetest tegutses ka kaks aastat hiljem. Uuringu läbiviija soovitas tulevikus starditoetuste saajaid kasvufaasi jõudmisel edasi toetada.

Väga oluliseks on ettevõtjatele osutunud lühiajalised ekspordigarantiid – uuringu järgi ei oleks enamikku tehinguid olnud võimalik mujal kindlustada. Aastatel 2004–2005 küündis garanteeritud ekspordi osakaal üle 0,8 protsendi Eesti põhiekspordist, eesmärgiks oli seatud 0,75 protsenti.

KredExi ekspordigarantiid soodustasid uut kaubavahetust ja aitasid kaasa uutele turgudele sisenemisele. Uuringu tulemusena soovitati suurendada garantiimakse kesk- ja pikaajalistele ekspordigarantiidele ning tagada lühiajalistele ekspordigarantiidele riiklik rahastamine.

Samuti on märkimisväärselt edukaks osutunud laenu- ja liisingukäenduste programm – 75% toetust saanud ettevõtteid ütles, et see aitas neil luua uusi töökohti, 90 protsenti tunnistasid mõju käibe.

Paljudele oli käenduse abil saadud finantseering oluline ettevõtte ellujäämise seisukohast.

Liiga palju bürokraatiat

“Edaspidi soovitaksime tegelda toetusüsteemi tõhustamisega, muuta lihtsamaks liialt bürokraatlikku taotlus- ja aruandlussüsteemi, kohandada toetusi erinevate sihtrühmade vajadustele ning toetada rohkem riiklikes strateegiates seatud eelisvaldkondi. Samuti võiks EAS tulevikus pöörata suuremat tähelepanu usaldusväärsete partnerlussuhete loomisele ettevõtetele,” ütles Praxis analüütik Kadri Kuusk.

Starditoetuse mõjusid ettevõtetele uuriti 2003.–2004. aastal alustatud ettevõtete, ekspordigarantiide mõju uuriti 2002.–2003. aastal, ettevõtlastoetus- ja liisingukäendust uuriti 2002.–2004. aastatel.

Euroopas on ettevõttele IPOt korraldada soodsam kui USAs

Kui Euroopa suurematel turgudel aktsiate emiteerimiseks tuleb ettevõttele investeerimispankuritele komisjonitasuks maksta keskmiselt 3–4% hangitavast rahast, siis USAs tavaliselt 6,5–7%.

Sama suur vahe on komisjonitasudel ka pärast ettevõtte börsile viimist tehtavate aktsiaemissioonide korral, kirjutavad Oxera Consultingu analüütikud City of Londoni tellimisel tehtud raportis.* “Keskmiselt on IPOga saadavad rahasummad USAs 3% väiksemad kui Euroopas.”

Muidugi ei ole investeerimispanka komisjonitasud ainus avaliku aktsiaemissiooni korraldamise kulu, kuid ka muudes komponentides ei ole USA Euroopast odavam.

Juristide ja audiitorite tasud

Oluliseks kuluartikliks on veel juriidilise, finantsaruandluselase ja muu nõustamise kulud ning turundus- ja suhtekorralduskulud. Kokku lisavad need emissioonikuludele tavaliselt veel 3–6%.

Nende tasude konkreetne suurus sõltub mitmetest emitendispetsiifilistest teguritest, näiteks emissiooni suurusest. “Me ei leidnud alust väideteks, et eri noteerimiskohtade vahel

on nende kulude osas olulised erinevused, kuigi intervjueeritavad märkisid, et nõustajate tasud Londonis kalduvad olema kõrgemad kui Frankfurdis ja Pariisis, ent mitte nii suured kui New Yorgis. Suuremad juriidilise nõustamise ja auditeerimiskulud tulenevad Sarbanes-Oxley akti mõjust,” kirjutavad Oxera konsultandid.

Börsil noteerimise kulud moodustavad aktsiakapitali hankimise hinnast kõrgis keskuses tühise osa – tavaliselt on see vähem kui 0,1% emissioonimahust. Ka aastatasud, mis aktsia börsil hoidmise eest tuleb maksta, on tühised.

Lauale jäetud raha

Oluliseks kaudseks kuluks võib olla IPO allahindlus ehk n-ö lauale jäetud raha. Keskmise IPO esimese päeva tootlus on sageli 10–15% või rohkemgi. “Allahindluse suurus eri turgudel võrrelda on keeruline, igatahes pole märki, et börsidel oleks selles osas süstemaatiline vahe. Oluline on märkida, et USA kõrgemaid korraldamiskulusid ei näi kompenseerivat väiksem allahindlus.”

Avalikult turult kapitali hankimise hinda mõjutavad ka hilisemad kauplemisskulud järelturul – mida suuremad need on, seda madalamaks hindavad

analüütikud ja investorid aktsia väärtust. 2004. ja 2005. aastal kauplemisskulude kohta kogutud andmed viitavad, et otsesed kauplemisskulud erinevad riigiti päris oluliselt. Näiteks Londoni börsil olid need 0,7–3,4 baaspunkti väiksemad kui teistel analüüsitud börsidel.

Kaudsete kauplemisskulude osas (nt ostu- ja müügihinna vahe ehk *spread* jmt) oli soodsaim New Yorgi börs Deutsche Börse, Euronexti, Londoni börsi ja Nasdaq'i ees.

Institutsionaalsete investorite koondkauplemisskulude järgi oli odavam New York (kulu keskmiselt 23,5 baaspunkti) Londoni (25,5 ilma tehingumaksuta), Prantsusmaa ja Saksamaa (27) ja Nasdaq'i (30,8) ees.

Turud erinevad ka regulatiivsete ning äriühingute juhtimisele esitatavate nõuete poolest. Nende aspektide mõju aktsiakapitali hinnale võib olla nii positiivne (toimetulek rangemate

 Keskmiselt on IPO-ga saadavad rahasummad USAs 3% väiksemad kui Euroopas.

Investeerimispankurite tasu (% emissioonimahust) IPOde korraldamisel

Riik	Vaadeldud ettevõtete arv (tk)	Väärtusega kaalutud keskmine, %	Võrdselt kaalutud keskmine, %	Mediaan, %
Suurbritannia	56	2.2	3.8	3.6
Prantsusmaa	50	2.9	3.7	3.0
Saksamaa	88	3.4	4.5	4.0
Belgia	12	2.9	3.1	2.5
Holland	54	3.8	4.3	3.7
Portugal	12	3.0	3.5	3.5
Euroopa kokku	469	3.0	3.8	4.0
USA	6573	5.2	7.5	7.0

Allikas: Torstila, S., 'The Clustering of IPO Gross Spreads: International Evidence', Journal of Financial and Quantitative Analysis

BÖRS

regulatsioonidega viitab kvaliteedile ja investorid hindavad aktsiat sellevõrra kallimalt) kui ka negatiivne (rangemad regulatsioonid sunnivad ettevõtteid tegema suuremaid kulutusi).

Enim väärtust lisab Londoni börs

Oxera raporti hinnangul lisab aktiaale kõige enam väärtust Londoni börsi põhiturul ning USA börsidel noteerimine. Ent USAs on regulatiivsete nõuete täitmise kulud viimastel aastatel märgatavalt kasvanud, muutmata samas äriühingute juhtimise kvaliteeti paremaks kui Londonis noteeritud ettevõtetel – see on parandanud Londoni konkurentsipositsiooni, arvavad raporti autorid.

* Leonie Bell, Luis Correia da Silva and Agriis Preimanis (Oxera Consulting Ltd.) The Cost of Capital: An International Comparison

Ettevõtte emissioonikulused mõjutavad tegurid

Sõltuvalt ettevõtte spetsiifilisest või emissioonikulud turu keskmisest oluliselt erineda. Põhilised kulused ja hinda mõjutavad tegurid on:

- **Emissiooni suurus** – enamik kapitali hankimisega seotud kulused väheneb (suhtelises arvestuses) koos emissioonimahu suurenemisega. Mida suurem emissioon, seda väiksem protsent saadavast rahast läheb kuludeks.
- **Tööstusharu** – kui emiteerida aktsiaid turul, kus on hulk vastava tööstusharu analüütikuid ning seda tööstusharu tundvaid investoreid, võib ettevõtetel õnnestuda müüa aktsiaid kõrgema hinnaga kui teistel turgudel, kus seda valdkonda tundvaid inimesi on vähem.
- **Päritolumaa** – tugevam kultuuriline side ettevõtte päritolumaa ning tema aktsiate noteerimiskoha vahel vähendab tõenäoliselt investoritega seotud infoprobleeme ja alandab seeläbi ka kapitali hinda.
- Näiteks inglise keelt kõnelevate või siis anglo-saksi õigussüsteemiga riikidest pärit ettevõtetel võib õnnestuda kapitali saada odavamalt Briti või USA turult kui Prantsuse või Saksa turult.

MAKSUD

Siduv maksuhaldurile ja soovituslik maksumaksjale

Eelotsus, mille Maksu- ja Tolliamet annab maksumaksja taotluse alusel konkreetse tulevikus sooritatava realselt planeeritava toimingu maksumaksjaks riiklike maksudega, on siduv maksuhaldurile ja soovituslik maksumaksjale.

Advokaadibüroo Paul Varul ASI vandeadvokaat ja partner Helmut Pikmets rääkis Äripäeva maksuseminaril, et Maksu- ja Tolliamet saab eelotsustamisest keelduda, kui maksuõiguse kohaldamiseks esineb objektiivne selgus, küsimus on oletuslik või hüpoteetiline, toimingu eesmärk on maksudest kõrvalehoidumine või küsimus puudutab seotud isikute vaheliste tehingute hinna kindlaksmääramist (siirdehinnad).

Siduvuse eeldused

Siduv on eelotsustus maksuhaldurile eeldusel, et toiming viiakse lõpuni eelotsuses märgitud aja jooksul, toimingu realiseerumisel ei ole kõrvalekaldeid eelotsuses kirjeldatuga ning toimingu tegemise ajal kehtivad õigusaktid ei erine oluliselt eelotsuse tegemise ajal kehtinud õigusest.

Maksuhaldur tunnustab kehtetuks eelotsuse, mis on tehtud pettusega (maksuhaldurit tahtlikult eksimusse viies või eksimuses hoides temale ebaõigete andmete avaldamise teel), ähvardusega (maksuhaldurile suunatud avaldusega panna toime õigusvasta-

ne tegu) või muul viisil maksuhaldurit õigusvastaselt mõjutades (raske asjaolude ärakasutamine, vägivald, altkäemaksu pakkumine jne), selgitas Pikmets seadusandlust.

Maksuhaldur võib oma veebilehel võrdse kohtlemise huvides avalikustada üldist tähendust omavad eelotsuse kokkuvõtted, arvestades maksusaladuse hoidmisega seotud piiranguid.

Maksuhalduri tähtsajad eelotsuste puhul

- **Eelotsuse tegemisest keeldumisest teatamine:** 15 päeva jooksul taotluse saamisest.
- **Taotluse puudustest teavitamine:** 5 päeva jooksul taotluse saamisest.
- **Menetluse peatamisest teavitamine:** 7 päeva jooksul menetluse peatamisest.
- **Eelotsuse tegemine:** 60 (mõjuvatel põhjustel 90) päeva jooksul taotluse saamisest või puuduste kõrvaldamisest.

Maksumaksja tähtsajad eelotsuste puhul

- **Taotluse puuduste kõrvaldamine:** kuni 15 päeva jooksul teate saamisest.
- **Maksu- ja Tolliameti teavitamine toimingust:** viivitamatult pärast toimingu sooritamist.
- **Kaebuse või vaide esitamine taotluse läbivaatamata jätmisel:** 30 päeva jooksul haldusakti saamisest.

JURIDICA

Konkurentsi tagamise põhimõte ja riigihanked

Tiina Ojasalu selgitab ajakirjas Juridica VIII/2007, millise sisu on konkurentsi tagamise põhimõttele andnud Euroopa Kohus ja kohtujuristid riigihankeõiguse kontekstis.

Tänavu 1. mail jõustunud riigihangete seadusega võeti üle uued riigihankekomenetluse koordineerimise direktiivid 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ. Nende direktiivide ja ühtlasi Eesti riigihange seaduse aluseks olev oluline printsiip on konkurentsi tagamise põhimõte, selgitab Ojasalu teema olulisust.

Rahapesu kujunemisloost ja olemusest

Rahapesu mõiste on Eesti õigussüsteemis tuntud juba tublisti üle kümne aasta, aga selle valdkonna käsitlemine on siin endiselt üsna pinnapealne, kirjutab Indrek Tibar. Ajakirjas Juridica VIII/2007 annab ta lühiülevaate rahapesu vastu võitlemise vahendite kujunemisest ning sellest, mis rahapesus üldse taunitavat on.

Dokumenteerige, nagu tegelikult oli

“Tsiiviilõiguslik kujundus on vaid üks tõend asjaolude maksuõiguslikul kvalifitseerimisel,” rääkis maksu- ja tolliameti juriidilise osakonna juhataja Riho Roopõld majandusliku sisu põhimõttest maksuõiguses ning tsiiviilõigusega lubatud lepinguvabadusest Äripäeva seminaril.

“Maksusüsteemis peab olema taotatud kõikide sarnaste isikute võrdne maksustamine ja tuleb hoiduda erinevate isikute põhjendamatult samasugusest koormamisest. Tähtis on tegelik olukord, mitte see, kuidas keegi enda tehinguid või omandit ise nimetada suvatseb. Ei mõjuta formaalsused, vaid tegelikult ajas ja ruumis aset leidnud, isiku majanduslikku olukorda mõjutavad majanduslikud toimingud,” selgitas Roopõld.

Koer on koer ka nimega Miisu

Ta näitlikustas põhimõtet: “Kui koeraomanik soovib hoida kõrvale koeramaksu tasumisest ja paneb oma dogile nimeks Miisu, ei saa ta siiski oma lemmikloomaga seotud maksust priiks. Kui nimetatud koeraomaniku kavalus võimaldaks pääsemist maksukohustusest, tähendaks see kõikide teiste koerapidajate ebavõrdset kohtlemist ja ühe isiku põhjendamatut soodustamist. Maksustamist ei mõjuta ka see, kas seadusandja ei olnud üldse või ei olnud rangelt reguleerinud koeranime valikut.”

Roopõllu sõnul arvestab maksuhaldur maksustamise seisukohast olulisi asjaolusid sõltumata sellest, kas need on vastuolus seadusega või heade kommetega (tulu narkootikumide müügist, altkäemaks, salakaubavedu jne). “Kui majanduslikult midagi liigutatakse, siis tuleb maksuõiguslikult seda arvestada.

Probleemide vältimiseks kajastage selliselt, et peegelduks, milline on majandussuhete tegelik sisu, aktuaalsus, olulisus ja võrreldavus.

Riho Roopõld

Selle kaudu ei legaliseerita tegevust ennast ega anta selle legaalsusele hinnangut, vaid lähtutakse tegelikust tulemist, vastasel korral soodustatakse illegaalset tegevust.”

Majandusliku tõlgendamise põhimõtet rakendatakse juhtudel, kui maksumaksjad väldivad maksukoosseisu realiseerumist, et formaalselt ei tekiks maksukohustust, ja ka siis, kui varjatakse maksukoosseisu realiseerumist lepinguvabaduse kuritarvitamise kaudu. “Kui isik ei suuda oma õiguslike kujunduste valikut mõisteta-vate majanduslike põhjendustega motiveerida, siis on ta tegutsenud seaduslike võimaluste kuritarvitamise eeldusega,” ütles Roopõld.

Maksustatava vara võõrandamine on üks valdkondi, kus majandusliku sisu sagedamini rakendada tuleb. “Kui isik omab pikka aega vara, mille müügiiga kaasneb tulumaksukohustus (väärtpaberid, kinnisvara jt) ja soovib seda vara võõrandada äriühingu nimelt kolmandatele isikutele, siis formaalselt sooritatakse tehing küll äriühingu nimel, aga majandusliku hüve saajaks on ikkagi vara esialgne omanik,” rääkis Roopõld.

Kas isik sai töö eest palka?

Teine säärane valdkond on dividendid. “Formaalselt dividendideks nimetatud väljamaksete ümberhindamisel juhatuse liikme tasuks ei ole üldjuhul oluline, kas seaduse kohaselt peab juhatuse liikmele tema töö eest tasu maksuma või mitte. Maksustamisel on huvitav hoopis, kas isik sai oma töö eest palka. Dividendide ümbernimetamisel juhatuse liikme tasuks on oluline üksnes osaniku aktiivne tegevus juhatuse liikmena ja selle töö eest palga maksimine dividendide nime all. Dividendid on passiivne tulu, mida saadakse osaluse omamise eest kasumlikus äriühingus.”

Probleemide vältimiseks soovitas Roopõld maksumaksjail dokumenteerida oma majandussuhted selliselt, nagu need tegelikkuses on. “Kajastage selliselt, et peegelduks, milline on nende tegelik sisu, aktuaalsus, olulisus ja võrreldavus.”

Advokaadibüroo Paul Varul ASi vandeadvokaat ja partner Helmut Pikmets

ütles samal seminaril, et maksumaksja seisukohast on probleemiks majandusliku sisu põhimõtte liialt sage ja valimatu rakendamine, samuti on selle põhimõtte rakendamine ebaühtlane ning maksumaksjal on tõendamiskohustuse täitmine raskendatud.

20 juhtumit 2006. aastal

Roopõllu sõnul tugines maksu- ja tolliamet 2006. aasta 2011 maksumääramist majandusliku sisu põhimõttele 20 korral. “Tegu ei ole võluvahendiga maksukohustuse leidmisel – selle abil leiab kohaldamist ikkagi konkreetsest maksunormist tulenev koosseis, mitte ei teki uued koosseisud.”

Majandusliku sisu põhimõtte definitsioon

► **Kui tehingu või toingu sisust ilmneb, et see on tehtud maksudest kõrvale hoidumise eesmärgil, kohaldatakse maksustamisel sellise tehingu või toingu tingimusi, mis vastavad tehingu või toingu tegelikule majanduslikule sisule. (MKS § 84)**
 ► **Teeseldud tehingut ei võeta maksustamisel arvesse. Kui teeseldud tehing tehakse teise tehingu varjamiseks, kohaldatakse varjatud tehingu kohta käivaid sätteid. (MKS § 83 lg 4)**

Mis laadi tehingutes on suurim oht majandusliku sisu põhimõtte rakendamiseks?

- nõudest loobumine
- dividendi maksmine palga asemel
- isikliku vara võõrandamine äriühingu kaudu
- erisoodustuste tegemine kolmanda isiku kaudu
- tasu asemel kinke andmine
- välislahetuses viibivale töötajale päevaraha maksimine töötasu asemel
- kinnisvara müük elukohana
- isikliku tulu varjamine äriühingu kaasabil
- isikliku tulu varjamine saadud laenu kaudu

Allikas: Helmut Pikmets, advokaadibüroo Paul Varul ASi vandeadvokaat ja partner

15. detsembrist on võimalik ettevõtete piiriülene ühinemine

Riigikogu võttis vastu äriseadustiku muudatused, mis jõustuvad 15. detsembril ja teevad võimalikuks ühinemise teiste Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvate riikide ettevõtetega. Seni reguleeris äriseadustik vaid Eesti äriühingute omavahelist ühinemist.

Seaduse kehtestamisega võimaldatakse Eesti äriregistrisse kantud osäühingutel ja aktsiaseltsidel (kuid mitte tulundusühistutel) ühineda Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi õigusele alluvate piiratud vastutusega äriühingutega nii, et säilib õiguslik järjepidevus.

Seadusega viidi Eesti õigus kooskõlla Euroopa Liidu 2005. aasta direktiiviga 2005/56/EÜ piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise kohta ehk ühinemisdirektiiviga.

Piiriülesel juhul erinõuded

Direktiivi artikkel 5 sisaldab nõudeid äriühingute piiriülese ühinemise ühisele kavale, mille koostavad äriühingu juhtorganid. Selles sisalduv nõutav andmestik on suures osas haakuv juba kehtivas AS § 392 lõikes 1 olevate ühinemislepingule esitatavate nõuetega. Samas teatud üksikud nõuded siiski kehtivas ASis puuduvad (artikli 5 punktid e, j, k ja l). "Et mitte muuta keerukamaks siseriikliku ühinemise menetlust, sätestatakse, et need erinõuded kehtivad vaid piiriülese ühinemise korral (lõiked 1–3)," märgitakse seaduseelnõu seletuskirjas.

Üldiselt on võimalik ühinemisel ühendatava ühingu osanikele või aktsionäridele lisaks neile kuuluvate osade või aktsiate asendamisele teha ka juurdemakseid kuni 10% ulatuses asendatud osade või aktsiate nimiväärtuse summast (AS § 392 lg 2). Ent mõnes Euroopa riigis on lubatud ka suurem määr, kusjuures aluseks võetakse mitte asendatud aktsiate või osade nimiväärtuse summa, vaid piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu aktsiate või osade nimiväärtuse summa. Eesti äriregistris registreeritud äriühingu ühinemise korral särase riigi äriühinguga, lubab äriseadustik nüüd erandina ka üle 10% suuruseid juurdemakseid.

Ühinemisdirektiivi kohaselt peab

iga ühineva äriühingu juht- või haldusorgan koostama osanikele ja aktsionäridele mõeldud aruande. Selles peab selgitama ja põhjendama ühinemise õiguslikke ja majanduslikke aspekte ning selgitama mõju osanikele või aktsionäridele, võlausaldajatele ja töötajatele. Aruanne tuleb teha osanikele, aktsionäridele ja ka äriühingu töötajatele või töötajate esindajatele kättesaadavaks hiljemalt üks kuu enne ühinemist otsustavat üldkoosolekut.

Nõue koostada peaaegu samasisuline aruanne on juba ka kehtiva AS § 393 lõikes 1. Küll aga puudus nõue selgitada ühinemise mõju ka äriühingu võlausaldajatele ning töötajatele. Seetõttu viidi vastav nõue piiriülese ühinemise korral nii aktsiaseltsi kui ka osäühingu regulatsiooni (lõige 1). Lisaks võetakse üle direktiivi artikli 7 kolmas lõik, mille kohaselt tuleb piiriülese ühinemise aruandele lisada ka töötajate esindajate õigeaegselt esitatud arvamus, kui see on olemas.

Direktiivi kohaselt tuleb ühinemisleping igal juhul allutada audiitorikontrollile, vastav piiriüleseid ühinemisi puudutav säte viidi sisse ka äriseadustikku.

Võlausaldajate kaitse

Direktiiv annab riikidele õiguse omal äranägemisel reguleerida piiriüleselt sellise ühineva äriühingu võlausaldajate kaitset, mis selle riigi õigusele allub. AS paragrahvi 399 järgi tuleb ühendaval ühingul avaldada viivitamata pärast ühinemise kandmist ühendava ühingu asukoha äriregistrisse Amelikes Teadaannetes teade selle kohta, et võlausaldajatel on võimalus esitada ühendavale ühingule nõudeid tagatise saamiseks kuue kuu jooksul alates teade avaldamisest.

Piiriülesel ühinemisel ei pruugi sellisel kujul võlausaldajate kaitsenormidest piisata, sest võlausaldaja võimalused oma huve kaitsta mõnes teises riigis

on palju keerukamad ning kulukamad. Seepärast sätestati sarnaselt Saksamaa vastava seadusemuudatusega, et ühendatava äriühingu võlausaldajatel on õigus kahe kuu jooksul alates ühendamisteate avalikustamisest nõuda oma nõuete tagamist, kui võlausaldaja ei saa nõuda nõude rahuldamist ja põhjustab selle, et ühinemine võib ohustada nende nõuete täitmist. Ent tagatise saamise õigus kehtib vaid nõuete puhul, mis on tekkinud enne või 15 päeva pärast seaduses nimetatud ühinemisteate avaldamist, sest üldiselt lähevad võlausaldaja nõuded niikuinii ühinemise jõustumisest alates ühendavale ühingule üle.

Muutus kommertspandiseaduses

Ühinemisdirektiivist lähtudes täiendati ka kommertspandiseadust järgmise sättega: "Kui äriühingute piiriülese ühinemise korral on Eesti äriregistrisse kantud ühendatava ühingu varale seatud kommertspant ja kui ühendav ühing allub teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi õigusele, võib ühinemise kanda äriregistrisse vaid juhul, kui koos avaldusega esitatakse äriregistri pidajale pandipidaja notariaalselt tõestatud nõusolek ühinemise registrisse kandmiseks."

Põhjuseks see, et kommertspant ei laiene konkreetsele esemele, vaid ettevõtja kogu vallasvarale. Seega juhul, kui ühendatav äriühing, kelle vallasvarale on seatud kommertspant, ühineb piiriüleselt selliselt, et ühendav äriühing allub mõne teise riigi õigusele, tuleb ka kommertspant Eesti kommertspandiregistrist kustutada.

 Enamik äriseadustikku lisanduvaid erinõudeid kehtib vaid piiriülese ühinemise korral.

Muudetud seadused

Väärtpaberituruseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus

RTI, 09.11.2007, 58, 380

Selle väga mahuka seaduse eesmärk oli kõigepealt harmoneerida Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivid 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude direktiiv) ning selle rakendusdirektiivid 2006/73/EÜ ja 2004/109/EÜ (läbipaistvusdirektiiv). Muudatused on finantsjärelevalve subjektidele täitmiseks kohustuslikud alates 1. novembrist 2007.

Teiseks võeti üle Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (uus kapitalinõuete direktiiv). Sarnaselt krediitiasutustega sätestatakse nende direktiividega uus kapitali adekvaatsuse kontseptsioon ka investeerimisühingutele. Investeerimisühingud peavad oma tegevuse direktiivi kohaste nõuetega kooskõlla viima hiljemalt 2007. a lõpuks.

Kolmandaks harmoneeriti täielikult ka Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2004/25/EÜ ülevõtmispakkumiste kohta (ülevõtmispakkumiste direktiiv). Lisaks väärtpaberituruseadusele muudeti ka audiitoritegevuse seadust, finantsinspektsiooni seadust, investeerimisfondide seadust, krediitiasutuste seadust, raamatupidamise seadust, reklaamiseadust, tagatisfondi seadust ja äriseadustikku.

Tarbijakaitse seaduse ja võlaõiguse seaduse muutmise seadus

RTI, 26.10.2007, 56, 375

Seadusega võeti üle 11. mail 2005. aastal vastu võetud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid ning millega muudeti mitmeid nõukogu varasemaid direktiive. Selle eesmärk oli aidata kaasa siseturu toimimisele ja muuta piiriülene kauplemine ettevõtjale lihtsamaks ning ühtlustada liikmesriikide tarbijakaitse taset ja muuta tarbijate õigused selgemaks. Tähelepanu on pööratud näiteks ebaausatele kauplemisvõtetele ja tarbija eksitamisele.

Liikluskindlustuse seaduse, kindlustustegevuse seaduse ja liiklusseaduse muutmise seadus

RTI, 23.10.2007, 55, 368

Seaduse vastuvõtmise tingis, nagu ikka, vajadus üle võtta järjekordne direktiiv. Konkreetsemalt:

kehtiva seadusega olid juba üle võetud kõik neli liikluskindlustust puudutavat ELi direktiivi ning selle seadusega võeti üle ka uus, s.o V direktiiv;

tehti muudatused eesmärgiga lihtsustada lepingute sõlmimise ja poliiside väljastamise protseduuri, sh loobuti poliisi kaasaskandmise nõudest;

kehtiva seaduse rakendamisel ilmenud terminoloogiliste ja sõnastuslike vigu parandati.

Kalapüügiseaduse § 134 muutmise seadus

RTI, 05.11.2007, 57, 377

Kutselisele kalurile, kes on püsiasutusega väikesaare alaline elanik, võib nüüdsest väljastada kalapüügiloa viie või enama nakke- või raamvõrgu kasutamiseks.

Uued määrused

Vabariigi Valitsus

Kutselise kalapüügi võimalused 2008. aastaks

Vabariigi Valitsuse 22. oktoobri 2007. a määrus nr 225, RTI, 26.10.2007, 56, 376

Määrus kehtestati kalapüügiseaduse § 134 lõigete 3 ja 4 alusel ja sellega sätestati 2008. aastaks kutselise kalapüügi võimalused kalapüügiks kalapüügiloa alusel.

Asbestitööle esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded

Vabariigi Valitsuse 11. oktoobri 2007. a määrus nr 224, RTI, 23.10.2007, 55, 370

Määrusega sätestati töötervishoiu ja tööohutuse nõuded asbestitöödele, mille käigus töötajad puutuvad või võivad kokku puutuda asbestitollmuga.

Põllumajandusminister

Põllu- ja metsamajanduse infrastruktuuri investeringutoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord

Põllumajandusministri 11. oktoobri 2007. a määrus nr 123, RTL, 19.10.2007, 78, 1360

Määrusega kehtestati põllu- ja metsamajanduse infrastruktuuri investeerin-

gutoetuse saamise nõuded taotleja, kavandatava tegevuse ja taotluse kohta, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord, taotluse vorm, toetuse määr ja suurus, mitteabikõlblikud kulud, nõuded toetuse saajale, taotluse rahuldamise otsuse muutmise või selle kehtetuks tunnistamise alused ja kord, toetuse väljamaksmise kord ning taotluse hindamise kriteeriumid ja taotluse hindamise kord.

Külade uuendamise ja arendamise investeringutoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord

Põllumajandusministri 10. oktoobri 2007. a määrus nr 122, RTL, 19.10.2007, 78, 1359

Määrusega kehtestati külade uuendamise ja arendamise investeringutoetuse saamise nõuded taotleja, kavandatava tegevuse ja taotluse kohta, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord, taotluse vorm, toetuse määr ja suurus ning abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud, nõuded toetuse saajale, taotluse rahuldamise otsuse muutmise või kehtetuks tunnistamise alused ja kord, toetuse väljamaksmise kord ning taotluse hindamise kriteeriumid ja taotluse hindamise kord.

Seda toetust võib taotleda mittetullandusühing, sihtasutus või valla või vallasisesse linna, mille elanike arv on alla 4000 elaniku, või kuni 4000 elanikuga väikelinna territooriumil tegutsev kuni keskmise suurusega ettevõtja.

Regionaalminister

Meetme "Kohalike avalike teenuste arendamine" tingimused ning perioodi 2007–2013 kohaliku omavalitsuse investeringutoetuste kava koostamise kord

Regionaalministri 22. oktoobri 2007. a määrus nr 8, RTL, 29.10.2007, 81, 1390

Määrusega sätestati "Elukeskkonna arendamise rakenduskava" prioriteetse suuna "Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng" meetme "Kohalike avalike teenuste arendamine" raames kohaliku omavalitsuse investeringutoetuste kava koostamise kord ning struktuuritoetuse taotluste esitamise ja menetlemise ning toetuse kasutamise tingimused ja kord aastateks 2007–2013.

ÕIGUSLOOME

Meetme abikõlblikuks sihtpiirkonnaks on kogu Eesti territoorium, v.a Tallinna linn, Saue linn, Maardu linn, Viimsi vald, Tartu linn, Pärnu linn, Narva linn ja Kohtla-Järve linn. Meetme raames toetatakse järgmisi kohalike avalike teenuste osutamiseks vajalikke infrastruktuuriinvesteeringuid:

1) investeeringud üldhariduskoolide arendamiseks (sh spordirajatised ja õpilaskodud);

2) investeeringud koolieelsete lasteasutuste arendamiseks (lastesõimed, lasteaiad, erilasteaiad);

3) investeeringud vaba aja keskusesse ja spordiobjektidesse (sh rahvamajad, huvikeskused, raamatukogud, võimlad, spordiväljakud, lähiliikumispaidad);

4) investeeringud esmatasandi teravhoiuteenuste ja sotsiaalteenuste osutamiseks vajaliku infrastruktuuri arendamiseks (sh rehabilitatsiooni-, aktiivseerimis- ja kaugtöökeskused, päevakeskused, hooldekodud, sotsiaalelamud, lastekodud);

5) investeeringud ühistranspordi kättesaadavuse parandamiseks (sh reisermineralid, bussijaamad, ootekojad, peatuskohad).

Meetme "Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine" tingimused

Regionaalministri 22. oktoobri 2007. a määrus nr 7, RTL, 29.10.2007, 81, 1389

Meetmega toetatakse kohalikku turismi- ja puhkemajandust arendavaid projekte, mis on eeskätt suunatud külastajatele ja sisaldavad järgmisi abikõlblikke tegevusi:

1) külastus- ja vaba aja võimaluste väljaarendamine ja mitmekesistamine (külastuskeskused, muuseumid, teemapargid, käsitöökojad jms);

2) aktiivse puhkuse võimaluste mitmekesistamine (matka- ja õpperajad, kergliiklusteed, supelrannad, vaba aja harrastuste võimalused jms);

3) piirkonda külastatavatele harrastusveeliklejatele suunatud väikesadamate arendamine;

4) kultuuriliselt ja looduslikult väärtuslike alade eksponeerimine; ajalooliste ehitiste ja objektide restaureerimine ja rekonstrueerimine, ajalooliste varemete konserveerimine ning nende taaskasutusele võtmine kaasaegsetes funktsioonides; külastajaprogrammide loomine; loodusobjektide ja

maastike miljööväärtuse suurendamine, miljööd risustavate mittekasutatavate ja ohtlike ehitiste likvideerimine, vaadete avamine ja maastike ajaloolise ilme taastamine vaatamisväärtetes paikades, vaateplatvormide ja -tornide rajamine; puhkeotstarbeliste väikerajatiste väljaarendamine (laagriplatsid, paviljonid, paargud, kiiged, puhkekohad, lautrid, slipid jms);

5) puhke- ja turismiobjektide tugiinfrastruktuuri väljaarendamine (parkimiskohad, juurdepääsuteed ja -rajad, sanitaar- ja jäätmehooldustingimused, infotahvlid ja -viidad jms).

Haridus- ja teadusminister

Õpikute, töövihikute, tööraamatute ja muu õppekirjanduse riiklikule õppekavale vastavuse kinnitamise tingimused ja kord ning nõuded õpikutele, töövihikutele, tööraamatutele ja muule õppekirjandusele

Haridus- ja teadusministri 16. oktoobri 2007. a määrus nr 65, RTL, 26.10.2007, 80, 1379

Määrus sätestab õpikute, töövihikute ja tööraamatute ning muu õppekirjanduse põhikooli ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale, põhikooli lihtsustatud riiklikule õppekavale või toimetuleku riiklikule õppekavale vastavuse kinnitamise tingimused ja korra ning nõuded õpikutele, töövihikutele ja tööraamatutele ning muule õppekirjandusele. Seda kohaldatakse ka õppekirjanduse esimese kordustruküri väljaandmisel.

Muuhulgas on määruses öeldud, et 1. klassi eesti/vene keele esimese poolaasta õpikut nimetatakse aabitsaks.

Muudetud määrused ja korraldused

Rahandusminister

Rahandusministri 11. detsembri 2003. a määruse nr 105 "Riigi raamatupidamise üldeeskiri" muutmine

Rahandusministri 12. oktoobri 2007. a määrus nr 48, RTL, 26.10.2007, 79, 1368

Väga palju muudatusi, eriti tehingupartnerite osas.

Majandus- ja kommunikatsiooniminister

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 30. mai 2005. a määruse nr 58 "Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006" meetme 2.3 "Teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni edendamine" osa "Teadus tippkeskuste programm" rakendamiseks struktuuritoetuse andmise tingimused" muutmine

Määrust muudeti nii, et alameetme raames toetatava projekti ajaline kestus ja rahaliste kohustuste võtmine on alameetme raames lubatud kuni 30. juunini 2007.

Vabariigi Valitsus

Vabariigi Valitsuse 18. septembri 2001. a määruse nr 293 "Töökeskkonna keemiliste ohutegurite piirnormid" muutmine

Vabariigi Valitsuse 11. oktoobri 2007. a määrus nr 223, RTI, 23.10.2007, 55, 369

Määruse lisa kehtestatakse uues sõnastuses ja see tabel on väga pikk. Määruse normtehnilises osas on viidatud jälle uutele direktiividele.

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2005. a korralduse nr 639 "Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtse programmdokumendi 2004–2006" programmitäiendi kinnitamine" muutmine

Vabariigi Valitsuse 18. oktoobri 2007. a korraldus nr 457, RTL, 26.10.2007, 80, 1387

Rahandusministeerium korraldab uue sõnastusega programmitäiendi avaldamise ministeeriumi veebilehel.

KOHTUISTUNGID

Harju Maakohus**Kentmanni tn kohtumaja**

- ▶ 26.11.2007 9:00 OÜ **Mira Ceti** pankrotiavalalduse läbivaatamine.
- ▶ 27.11.2007 10:30 OÜ **Kiirteenus** (likvideerimisel) pankrotiavalaldus.
- ▶ 28.11.2007 16:00 **ASi SEB Ühisliising** avaldus OÜ **Risterontena** pankrotimenetluse algatamiseks ja pankroti välja kuulutamiseks.
- ▶ 19.12.2007 9:30 OÜ **Pristex** avaldus **Paekna Puidutööstus OÜ** pankrotimenetluse algatamiseks ja pankroti välja kuulutamiseks.
- ▶ 17.12.2007 10:00 OÜ **Stell ENS** avaldus **OIC Kinnisvara OÜ** pankrotimenetluse algatamiseks ja pankroti välja kuulutamiseks.
- ▶ 10.12.2007 15:00 **Eesti Autorite Ühingu** avaldus OÜ **Santessa Music Team** (likvideerimisel) pankrotimenetluse algatamiseks ja pankroti välja kuulutamiseks.
- ▶ 11.12.2007 10:30 **ASi Rakvere Viljalsav** (pankrotis) pankrotiavalaldus OÜ **Suprava Barte** vastu.
- ▶ 10.12.2007 16:00 **ASi Sado Kaubahoov** avaldus **ASi Gawas Impex** pankrotimenetluse algatamiseks ja pankroti välja kuulutamiseks.
- ▶ 5.12.2007 10:00 **ASi SEB Ühisliising** avaldus **ASi Jaanivald** pankrotimenetluse algatamiseks ja pankroti välja kuulutamiseks.
- ▶ 26.11.2007 13:00 **Aleksandr Gardjuta** avaldus OÜ **Kommertstugi** pankrotimenetluse algatamiseks ja pankroti välja kuulutamiseks.
- ▶ 11.12.2007 11:30 **ASi Primel** (pankrotis) pankrotiavalaldus OÜ **Miller Grupp** vastu.
- ▶ 27.11.2007 15:30 OÜ **Recardes** (likvideerimisel) pankrotiavalaldus.
- ▶ 27.11.2007 10:00 OÜ **Dom Pharma** pankrotiavalaldus.
- ▶ 10.12.2007 9:00 **Magrat Commodities ASi** avaldus **GT Oil Estonia ASi** pankrotimenetluse algatamise otsustamiseks.

Tartu mnt kohtumaja

- ▶ 25.12.2007 15:00 OÜ **Samrup** avaldus pankroti väljakuulutamiseks.
- ▶ 28.11.2007 16:00 **Delta-T Logistica osahingu** avaldus **osahingu Baltvista** pankroti väljakuulutamiseks.
- ▶ 27.11.2007 15:30 **Danv-PI osahingu** avaldus **osahingu Alexo Ehitus** pankroti väljakuulutamiseks.
- ▶ 27.11.2007 12:00 **ASi Norfolk** avaldus pankroti väljakuulutamiseks.
- ▶ 27.11.2007 11:00 **Futurareals OY Ltd'i** avaldus **osahingu Alba Warden** pankroti väljakuulutamiseks.

Pärnu Maakohus**Haapsalu kohtumaja Haapsalus**

- ▶ 4.12.2007 11:00 **ASi Transiitveod** pankrotiavalaldus **ASi L & L** vastu.

Kuressaare kohtumaja

- ▶ 27.11.2007 14:45 **Trevelle Arenduse ASi** (likvideerimisel) avaldus enda pankroti väljakuulutamiseks.
- ▶ 27.11.2007 14:15 **ASi Uvikol** (likvideerimisel) avaldus iseenda pankroti väljakuulutamiseks.

Paide kohtumaja

- ▶ 29.11.2007 10:00 **Aivar Brett, Anton Enno, Ülo Liivi** pankrotiavalaldus OÜ **Trepneks** pankroti nõudes.

Pärnu Kuninga kohtumaja

- ▶ 28.11.2007 16:00 Võlausaldaja **ASi SEB Ühisliisingu** avaldus võlgniku **Ahaste Saetööstuse OÜ** pankroti väljakuulutamiseks.
- ▶ 26.11.2007 11:00 **Inkomen Baltic OÜ** pankrotimenetlus.

Rapla kohtumaja

- ▶ 7.12.2007 11:00 **Rubla ASi** pankrotiavalaldus **Andrecor OÜ** pankroti väljakuulutamiseks.

Tallinna Halduskohus**Tallinna kohtumaja**

- ▶ 17.12.2007 14:00 OÜ **Claire Foods** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse** otsusele.
- ▶ 17.12.2007 12:00 **ASi Antomin** kaebus põllumajandusministri käskkirja ning **Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskuse** maksuteate tühistamiseks.
- ▶ 17.12.2007 10:00 OÜ **AD Exodus** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamise nõudes.
- ▶ 7.12.2007 10:00 **ASi Dvigatel** kaebused **Tallinna Juriidiliste Isikute Maksuameti** otsuse osaliseks tühistamiseks, maksuotsuse tühistamiseks ja **Põhja maksu- ja tollikeskusele** ettekirjutuste tegemiseks.
- ▶ 6.12.2007 10:00 **ASi Medisoft** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamise nõudes.
- ▶ 4.12.2007 11:00 **ASi NCC Ehitus** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamise ja ettekirjutuste tegemise nõudes.

- ▶ 4.12.2007 11:00 OÜ **Vesterful** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamise nõudes.

- ▶ 28.11.2007 10:00 OÜ **Wordline** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse** otsusele.

- ▶ 28.11.2007 10:00 OÜ **Diffusio** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamise nõudes.

- ▶ 27.11.2007 14:45 **ASi Kalev** kaebus **Põhja maksu- ja tollikeskuse** otsuse tühistamiseks haldusastjas.

- ▶ 27.11.2007 10:00 OÜ **Gervond** (likvideerimisel) kaebus **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse** otsuse tühistamiseks.

Tallinna Ringkonnakohus

- ▶ 6.12.2007 15:00 OÜ **Veoton Servis** vs **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskus**.

- ▶ 5.12.2007 13:00 OÜ **Noktett** vs **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskus**.

- ▶ 5.12.2007 10:00 OÜ **Liblikas** vs **Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskus**.

- ▶ 3.12.2007 10:00 **AS Haljas** vs **Maksu- ja Tolliamet**.

Tartu Halduskohus**Jõhvi kohtumaja**

- ▶ 18.12.2007 11:00 OÜ **Movement** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Ida maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamiseks.

- ▶ 11.12.2007 11:00 OÜ **A- Sektor** kaebus **Ida maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamiseks.

- ▶ 6.12.2007 11:00 OÜ **Taro MP** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Ida maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamiseks.

Tartu kohtumaja

- ▶ 10.12.2007 13:00 OÜ **Erwes Eesti** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamiseks.

- ▶ 10.12.2007 10:00 OÜ **Diaston** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskuse** maksuotsuse tühistamiseks.

- ▶ 7.12.2007 10:00 **TSC Terminal** kaebus **Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskuse** korralduse tühistamise nõudes ja kohustamise nõudes revisjoni koheseks lõpetamiseks ja maksuotsuse tegemiseks.

KOHTUISTUNGID

► 3.12.2007 14:00 OÜ **Serwend** kaebus **Maksu- ja Tolliameti maksuotsuse** nr 12-5/35 peale.

Tartu Maakohus

Tartu kohtumaja

► 14.12.2007 11:00 OÜ **Columbus Travel** pankrotiavaldus **Forge Productions OÜ** vastu.

► 14.12.2007 10:00 OÜ **Kolm Kivi** pankrotiavaldus.

Võru kohtumaja

► 27.11.2007 14:00 OÜ **Nordimpex** pankrotiavaldus pankroti väljakuulutamiseks.

Viru Maakohus

Jõhvi kohtumaja

► 11.12.2007 10:30 **Martin Mehilase** pankrotiavalduse OÜ **BTE** vastu läbi vaatamine.

► 4.12.2007 11:00 Pankrotiavalduse läbivaatamine **Eesti Vabariigi Maksu- ja Tolliameti Ida maksu- ja tollikeskuse** kaudu OÜ **Rederius** vastu.

► 3.12.2007 11:00 **Eesti Vabariigi Maksu- ja Tolliameti** pankrotiavaldus OÜ **Berger Invest** vastu.

Narva kohtumaja

► 19.12.2007 13:30 OÜ **Nartizar** avaldus pankroti väljakuulutamiseks.

► 12.12.2007 14:30 **Eesti Vabariigi Maksu- ja Tolliameti** avaldus OÜ **Paemurru Ehitusmaterjalid** (likvideerimisel) pankroti väljakuulutamiseks.

► 26.11.2007 14:00 **Eesti Vabariigi (Maksu- ja Tolliameti Ida maksu- ja tollikeskuse kaudu)** avaldus OÜ **Panga.doc.** pankroti väljakuulutamiseks.

Rakvere kohtumaja

► 10.12.2007 11:00 **Maksu- ja Tolliameti Ida maksu- ja tollikeskuse** avaldus OÜ **Spetsialist** pankroti nõudes.

► 27.11.2007 12:00 OÜ **Digger** (pankrotis) pankrotihalduri **Oliver Ennoki** esitatud pankrotiavalduse võlgniku OÜ **Viru Veski** pankrotimenetluse algatamiseks ja pankroti väljakuulutamiseks.

RIIGIKOHTUS

Hoolsuskohustuse rikkumist peab saama kontrollida

3-1-1-56-07, RTIII, 05.11.2007, 37, 293

Osaühing Virumaa Trassid vigastas veeavarii likvideerimisel maad kaevates Elioni sidekaablit ja teda karistati elektroonilise side seaduse rikkumise eest. Kiirmenetluse otsus oli aga nii sõnastatud, et sellest ei olnud tuvastatav menetlusaluse isiku tegu, mida saanuks lugeda hoolsuskohustuse rikkumiseks.

Ainuüksi liinirajatise omaniku nõusoleku puudumine ei anna alust lugeda avarii kõrvaldamiseks tehtud mullatõid, mille käigus kahjustati Elion Ettevõtte ASile kuuluvat sidekanalisatsioonitoru ja optilist sidekaablit, hool-

suskohustust rikkuvaiks, märkis riigikohus.

“Muid väidetavaid minetusi peale mullatõide tegemise liinirajatise omaniku nõusolekuta OÜ Virumaa Trassid suhtes koostatud kiirmenetluse otsuses aga ei kirjeldata. /.../ Seetõttu ei ole käesolevas asjas ka võimalik kontrollida, kas OÜ Virumaa Trassid rikkus mullatõide tegemisel hoolsuskohustust mingil muul viisil (nt sellega, et jättis liinirajatise omaniku avarii-töödest teavitamata või kasutas ülemääraselt ohtlikke töövõtteid ja -vahendeid).”

Kas laenu andja käitus hea usu põhimõtete kohaselt?

3-2-1-93-07, RTIII, 05.11.2007, 37, 295

Vaidlus tagastamata laenu nõudena tunnistamiseks pankrotiprotsessi käigus. Eesti oludes haruldane asi, sest Riigikohus kohustas ringkonnakohust asja uuesti läbi vaadates hindama laenamisega seotud asjaolude ja tegevuste vastavust hea usu põhimõtetele – ja ainult.

“Ringkonnakohus jättis vastamata apellatsioonkaebuse väidetele, et hageja tegevus laenulepingu ennetähtaegsel lõpetamisel, täitemenetluse algatamisel, laenu tagatiseks olnud kinnis-

ja müümisel täitemenetluses ja seejärel pankrotiavalduse esitamata jätmisel kahjustas kostja I võimalusi laenu tasuda ja tõi kaasa viivisenõude tõttu nõude suurenemise.

Samuti jättis ringkonnakohus hindamata kostjate väited, et hageja poolt kostja I juhtorganitesse nimetatud isikud takistasid võlgniku tegevust, ei informeerinud teist juhatare liiget täitemenetluse algatamise teatest ja keeldusid arvetele allakirjutamisest,” märkis riigikohtu kolleegium.

Bilanssi võtmine ei pruugi võrduda kohustuse ülevõtmisega

3-2-1-98-07, RTIII, 09.11.2007, 38, 303

1996. aastal, kui Paldiski oli Keila linnaosa, sõlmis Keila linn Rootsi riigiga laenulepingu Paldiski katlamaja rekonstrueerimiseks. Siis sai aga Paldiskist iseseisev linn, ja kumbki ei tahtnud enam laenu omaks tunnista.

Riigikohtu kolleegium jäi samale meelele ringkonnakohtuga, mis oli leidnud, et laenulepingust tulenevad kohustused ei ole Paldiskile üle kandunud. “Alama astme kohtud ei ole tuvastanud kostja II tahteavaldust, millega nõustatakse laenukohustust üle võtma. Kolleegium ei nõustu kassatsioonkaebuse seisukohaga, et Paldiski Linnavolikogu 24. aprilli 1997. a otsusele lisatud raamatupidamisbilansist seisu-

ga 1. jaanuar 1997. a võib üheselt järeldada Paldiski linna tahet teostada laenulepingust tulenevaid õigusi ja kanda kohustusi. Ainuüksi bilansile (eelarve täitmise aruandele) kui raamatupidamislikule dokumendile sellist tähendust omistada ei saa.”

 Lisatud raamatupidamisbilansist ei saa üheselt järeldada linna tahet teostada laenulepingust tulenevaid õigusi ja kanda kohustusi.

Mitte iga ametlikku dokumenti ei pea säilitama

3-1-1-46-07, RTIII, 31.10.2007, 36, 286

Pankrotihaldurit süüdistati selles, et ta tegi pankroti käigus põhjendamatuid kulutusi ja hävitas dokumente.

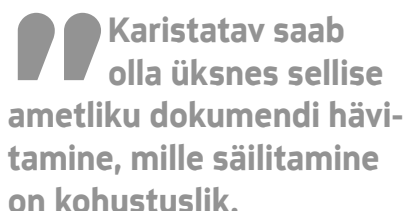
Kuna süüdistajad ei olnud kindlaks teinud, milliseid dokumente hävitati ja kas neid oleks pidanud säilitama, mõisteti pankrotihaldur õigeks. Mitte igasuguseid pabereid, mida dokumentideks nimetatakse, ei pea tingimata säilitama.

“Kuna käesolevas kriminaalasjas ei

ole K. Kaasikule esitatud süüdistuse põhjal võimalik tuvastada, kas tal lahus kohustus säilitada just nimelt need dokumente, mille põletamist talle ette heidetakse, ei saa lugeda tuvastatuks ka kuriteokoosseisu olemasolu tema käitumises,” otsustas Riigikohus.

“Karistatav saab olla üksnes sellise ametliku dokumendi hävitamine, mille säilitamine on kohustuslik. Vastasel juhul tekiks olukord, kus iga ametliku dokumendi, sh säilitamisko-

hustuseta ametliku dokumendi hävitamine tooks endaga kaasa kriminaalvastutuse.”

 Karistatav saab olla üksnes sellise ametliku dokumendi hävitamine, mille säilitamine on kohustuslik.

Näiline või tegelik tehing?

3-2-1-88-07 RTIII, 09.11.2007, 38, 302

Lõpliku lahenduseta jäänud ja ringkonnakohtusse tagasi saadetud vaidlus selle üle, kas tehing oli näilik või tegelikult aset leidnud. Üks osapooled ostis üles nõude teise vastu, too aga väitis, et neid töid pole tegelikult tehtud.

Kuidas hooldekodu juht pääses korruptsiooni-süüdistusest

3-1-1-63-07, RTIII, 09.11.2007, 38, 299

Hooldekodu tegi pidevalt tehinguid osapooltega, mille juhatuse liikmeks oli hooldekodu direktor. Kuna aga hooldekodu ei ole käsitatav ühegi avaliku teenistuse seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud riigi ametiasutuse ega § 2 lõikes 3 ette nähtud kohaliku omavalitsuse ametiasutuse, polnud direktorit võimalik korruptsioonis süüdistada.

Vaidlus tagasikutsutud isiku allkirja pärast

3-2-1-89-07, RTIII, 22.10.2007, 35, 281

Kaks osapoolset sõlmisid kompromissi, aga ühe poolt kirjutas sellele alla inimene, kes oli juhatuses tagasi kutsutud, kuid sellekohast kannet ei olnud veel äriregistrisse tehtud. Vaidlus käis põhiliselt määruskaebuse esitamise tähtaja üle.

Vaidlus tasaarvestuseks saadud nõude pärast

3-2-1-87-07, RTIII, 22.10.2007, 35, 277

Osapooled sõlmisid kinnistu müügilepingu, millele kirjutas mõlema poole seadusliku esindajana alla mõlema äriühingu juhatuse liige JJ. Lepingut muudeti poole aasta pärast lepinguga, millele kirjutasid alla hageja uus juhatuse liige AK ja kostja seadusliku esindajana ikka JJ.

Lepingu järgi loeti müügihinna tasumise kohustus 10 548 269 krooni 61 sendi ulatuses täidetuks hageja kohustuse tasaarvestusega. Tasaarvestuse aluseks olid hageja võlgnevused, sh kostjale loovutatud OÜ V Ehitus 3 miljoni krooni nõue.

Hageja arvates ei saanud aga OÜ V Ehitus sellist nõuet olla. JJ-i poolt OÜ-ga V Ehitus sõlmitud töövõtulepingud olid näiliku. OÜ V Ehitus oli hoopiski riilufirma, registreeritud mahajäetud puitelamusse.

Asi saadeti ringkonnakohtule tagasi.

Vedelkütusevaru seadus vastuolus põhiseadusega

3-4-1-15-07, RTIII, 16.10.2007, 33, 263

Riigikohtu Põhiseaduslikkuse Järelevalve Kohtukolleegium tunnistas vedelkütusevaru seaduse § 9 ja § 8 lg 2 põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks osas, milles need ei taga piisavalt tõhusat varumakse tasumise menetlust, 9. märtsist 2005 kuni 30. novembrini 2006 (k.a) kehtinud regulatsiooni.

Vaidlus K-Raua ja K-Rauta teemal jätkub

3-2-1-86-07, RTIII, 16.10.2007, 33, 272

Vaidlus soomlaste kaubamärkide “K-Raua” ja “K-Rauta” tähenduse üle Eestis. Vaidlus suundus tagasi ringkonnakohtusse.

Vale liigutus elamu hooldusrahadega

3-2-1-92-07, RTIII, 09.11.2007, 38, 300

Korterühistu tahtis elamut iseseisvalt haldada hakata. Enne ühistu moodustamist seda hallanud aktsiaselts esitas ühistu vastu hagi viimase kuu eest raha saamiseks, ühistu aga esitas vastuhagi, väites, et aktsiaselts oli elamu remondiks kulutanud vähem raha, kui elanikelt korjanud oli. Ühistu arvas aga hooldusrahad remondifondi hulka, mis oli vale liigutus.

Euroopa kohus tühistas Volkswageni kaitse

Euroopa Komisjon sai olulise võidu, kui Euroopa Liidu kõrgeim kohtuinstants kuulutas oktoobri lõpus õigusvastaseks regiooni suurimat autotootjat Volkswagenit ülevõtmiste eest kaitsva seaduse.

Kohus otsustas, et 1960. aastast Saksamaal kehtinud seadus, mis ei andnud ühelegi aktsionärile hoolimata osaluse suuruselt rohkem hääleõigust kui 20 protsenti, ei ole põhjendatud ning takistab ELis kapitali vaba liikumist.

Nn Volkswageni (VW) seaduse kummutamine oli Brüsselile tähtis vahend võitluses ELis pead tõstva proteksionismiga, kus liikmesriigid erineval moel üritavad rahvuslike suurfirmade ülevõtmisi blokeerida.

KOOLITUSKALENDER

3.–4. detsember

IFRS – puust ja punaseks

- ▶ Lektorid: **Ago Vilu, Tiit Raimla, Madis Jääger ja Erki Mägi**
- ▶ Toimumise koht: **Reval Hotel Olümpia konverentsikeskus, Tallinn**
- ▶ Sisu: Kursuse eesmärk on anda terviklik ja praktiline ülevaade kõigist Eesti ettevõtete jaoks olulistest rahvusvahelistest standarditest ning pakkuda praktilist nõu IFRSi aruanete koostamiseks.
- ▶ Korraldaja: **PricewaterhouseCoopers**
- ▶ Lisainfo: **www.pwc.ee**

4. detsember

Rahavoogude aruande koostamine

- ▶ Lektor: **Sven Siling**
- ▶ Toimumise koht: **Sokos Hotell Viru, Tallinn**
- ▶ Sisu: Mida mõistetakse raha ja raha ekvivalentide all? Kuidas jagada rahalisi tehinguid äri-, investeerimis- ja finantseerimistehinguteks? Millised rahavood tuleb koostada otsesel ja millised kaudsel meetodil? Milline on rahavoogude aruande esituslaad? Mida tuleb silmas pidada konsolideeritud rahavoogude aruande koostamisel? Kuidas koostada rahavoogude aruannet kaudsel meetodil nii, et "kõik läheb kokku" ja "vahesid ei teki"?
- ▶ Korraldaja: **KPMG**
- ▶ Lisainfo: **www.kpmg.ee**

4.–5. detsember

Kontserniarvestus

- ▶ Toimumise koht: **Ülemiste City, Tallinn**
- ▶ Lektor: **Tiina Maalinn, vannutatud audiitor**
- ▶ Sisu: Äriühenduse meetodid. Ostumeetod. Korrigeeritud ostumeetod. Soetusmaksumuse meetod, kapitaliosaluse meetod ja rida-realt meetod.
- ▶ Korraldaja: **OÜ Raamatupidaja.ee**
- ▶ Lisainfo: **www.raamatupidaja.ee**

5. detsember

Raamatupidamine aastal 2008

- ▶ Toimumise koht: **Tallinn**
- ▶ Korraldaja: **Version Koolitus**
- ▶ Lisainfo: **www.version.ee**

6. detsember

KPMG ja EBSi Strateegiakool: Balanced Scorecard – 10 aastat hiljem

- ▶ Toimumise koht: **Tallinn**
- ▶ Sisu: Jüri Sakkeus (KPMG Balticsi strateegianõustaja) räägib BSC võidukäigust maailmas, arengutest ja õppetundidest ning teeb ka kokkuvõtteid KPMG kümneaastasest kogemusest BSC projektide nõustamisel. Kaido Kangur (Arco Vara Kinnisvarabüroo juhatuse esimees) ja Vello Rääk (Webcon OÜ omanik) räägivad eduteguritest, karidest ning ettevõtte juhi ja nõustaja koostööst BSC juurutamisel Arco Vara ASis. Peeter Klanberg (SEBI IT Partner Estonia tegevjuht) tutvustab tänast olukorda BSC tarkvaralahenduste osas Eestis.

- ▶ Korraldaja: **KPMG, EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- ▶ Lisainfo: **www.kpmg.ee, koolitus.ebs.ee**

6. detsember – 21. veebruar

Majandusaasta aruanne 2007 ja maksud 2008

- ▶ Toimumise koht: 6. detsember, 11. detsember, 16. detsember ja 14. veebruar – **Tallinn**. 23. jaanuar – **Tartu**, 30. jaanuar – **Pärnu**, 21. veebruar – **Rakvere**.
- ▶ Lektorid: **Lasse Lehis, Hiie Marrandi, Martin Huberg, Imre Karulin**
- ▶ Sisu: 2008. a muudatused maksuseadustes (tulumaksu-määrad, sotsiaalmaksu alampiir, aktsiisitõusud, siduvad eelotsused, impordikäibemaksu muudatused, kavandata-vad seadusemuudatused, EMLi ettepanekud). Majandusaasta aruande koostamine. Tüüpvead finantsaruannete koostamisel ja nende vältimine.
- ▶ Korraldaja: **Eesti Maksumaksjate Liit**
- ▶ Lisainfo: **www.maksumaksjad.ee**

6.–7. detsember

Projekti tulude, kulude ja rahakäibe eelarvestamine, juhtimine ja analüüs

- ▶ Toimumise koht: **Tallinn**
- ▶ Lektor: **Sander Karu**
- ▶ Sisu: Millele keskenduda projektijuhina finantsjuhtimises? Projektide finantsjuhtimise eripärad. Kuidas mõjutavad projektijuhtimise käigus tehtavad otsused bilanssi, kasumiaruannet ja rahavoogude aruannet? Projekti eelarvestamine. Projekti tulude ja kulude arvestus. Projekti rahakäibe prognoosimine ja eelarvestamine. Kuidas vältida n-ö auke projekti rahastamisel? Projekti müügitulude ja kulude eelarvestamine. Kas teha ise või palgata alltöövõtjad või FIED? Projekti üldkulude ja finantskulude ning nendega seotud väljamaksete eelarvestamine. Kuidas arvestada projektide tasuvust? Projekti kasumlikkuse (tulude/kulude) ja rahavoogude analüüs. Projektide finantsanalüüsi läbiviimine ja analüüsitavate näitajate (möödikute) valik.
- ▶ Korraldaja: **Sander Karu**
- ▶ Lisainfo: **www.hot.ee/sanderkaru**

6.–7. detsember

Investeeringute juhtimise arenguprogramm II: Varaklassid ja portfelli moodustamine

- ▶ Sisu: Aktsiaturud. Fondid, indeksaktsiad, üksikaktsiad, fondid kõõgipoolelt. Alternatiivsed investeeringud, hedgefondid, kinnisvara, kunst. Völakirjad. Otseinvesteeringud.
- ▶ Korraldaja: **EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- ▶ Lisainfo: **koolitus.ebs.ee**

6.–7. detsember

Juhi juuraprogramm I: Õiguse põhialused. Võlaõigus. Asjaõigus.

- ▶ Korraldaja: **EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- ▶ Lisainfo: **koolitus.ebs.ee**

11. detsember

Mittetulundusühingute raamatupidamine. 2007. majandusaasta aruande koostamine. Maksuküsimused

- ▶ Toimumise koht: **Tallinn**
- ▶ Lektorid: **Elle Märitz, Kaia Loob, Aule Kindsigo**
- ▶ Korraldaja: **Version Koolitus**
- ▶ Lisainfo: **www.version.ee**

12.–13. detsember

Juhi finantsprogramm IV: Inimkapitali planeerimine ja arendamine

- ▶ Sisu: Inimkapitali planeerimine, motiveerimine ja arendus. PTFi ärikorraldus Eesti konsultatsioonifirmade näitel.
- ▶ Korraldaja: **EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- ▶ Lisainfo: **koolitus.ebs.ee**

12. detsember

Raamatupidamise aastaaruande koostamise sõlmprobleemid

- ▶ Toimumise koht: **Ülemiste City**, Tallinn
- ▶ Lektor: **Toomas Villems**, vannutatud audiitor
- ▶ Sisu: Aastaaruande koostamise ja kinnitamise käik. Mida peab teadma vormistamisest. Raamatupidamislikud hinnangud ja nende tähtsus aastaaruande koostamisel. Kuidas koostada varade väärtuse testi. Ülevaade levinuimatest vigadest aastaaruande koostamisel ja vormistamisel.
- ▶ Korraldaja: **OÜ Raamatupidaja.ee**
- ▶ Lisainfo: **www.raamatupidaja.ee**

13. detsember

Aastaaruanne 2007

- ▶ Toimumise koht: **Tallinn**
- ▶ Sisu: Milline on aastaaruande koostamise ja kinnitamise käik? (Audiitorbüroo Toomas Villems tegevdirektor **Toomas Villems**). Millised on levinuimad vead aastaaruandes ja kuidas neid vältida? (Deloitte Audit Eesti ASI partner **Veiko Hintsov**). Tulumaksprobleem 2009 ja võimalikud lahendused. (BDO Eesti ASI juhtiv maksukonsultant **Urmas Võimre**). Kuidas koostada rahavoogude aruannet õigesti? (Rimess OÜ juhatuse esimees **Mati Nõmmiste**)
- ▶ Korraldaja: **Äripäev**
- ▶ Lisainfo: **www.aripaev.ee/seminar**

13.–14. detsember

Riigihanke dokumendid ja -lepingud

- ▶ Toimumise koht: **Tallinn**
- ▶ Lektorid: **Tuulikki Laesson, Hillar Varik, Tiit Tammemägi**
- ▶ Sisu: Uus riigihangete seadus. Muutused õigusruumis ja terminoloogias. Riigihanke protsess ja nõuded hankedokumentidele. Pakkujate kvalifitseerimine ja pakkumiste hindamine. Lepingupõhimõtetest riigihangetel ja võlaõigusseadus. Hankelepingud. Mõningaid soovitusi rahvusvaheliste hankelepingute koostamisel.
- ▶ Korraldaja: **EMI EWT**
- ▶ Lisainfo: **www.emiewt.ee**

13. detsember – 13. märts

Hind ja edu. Kuidas kasumlikult kasvada?

- ▶ Lektor: **Toomas Tiivel**
- ▶ Sisu: 13. detsember: Kuidas mõjutab hind ettevõtte strateegilisi valikuid ja vastupidi? 10. jaanuar: Milline on õige hind ja millest see sõltub? 14. veebruar: Millised on hinnakujunduse tehnikad ja kuidas need tegevusharuti erinevad? 13. märts: Kuidas kujundada kasumlikku hinda?
- ▶ Korraldaja: **Ajustrust Konsultatsioonid OÜ**
- ▶ Lisainfo: **www.ajustrust.ee**

13. detsember – 14. juuni

Tartu Ülikooli rahanduse ja arvestuse instituudi kaugkoolituskursused (18)

- Panga funktsioonid
- Finantsettevõtte majandustegevus
- Finantsteenused
- Eraisiku finantsplaneerimine
- Väärtuspõhine finantsjuhtimine
- Panga organisatsioon
- Rahapoliitika ja euro
- Laenujuhtimine, I-II
- Väliskaubandus ja pangandus
- Kinnisvaraturg ja -äri, I-II
- Kinnisvaraõigus
- Elukindlustus
- Pensionikindlustus
- Kahjukindlustus
- Finantsteenuste marketing, I-II
- Finantsturud
- Projektitöö
- Organisatsiooni projektipõhine rahastamine
- ▶ Sisu: Õpe põhineb iseseisval tööõpikuga ja veebipõhisel suhtlemisel konsultandi, kursusekaaslaste ja projektijuhiga. Iga kursus lõpeb (auditoorse) eksamiga Tallinnas.
- ▶ Korraldaja: **Tartu Ülikooli rahanduse ja arvestuse instituut**
- ▶ Lisainfo: **www.finance.ut.ee**

14. detsember

Tulude, kulude ja rahavoogude prognooside koostamine

- ▶ Toimumise koht: **Tallinn**
- ▶ Lektorid: **Ester Vahter**
- ▶ Korraldaja: **Version Koolitus**
- ▶ Lisainfo: **www.version.ee**

18. detsember

Riigihanked – eduka pakkuja 10 käsku

- ▶ Toimumise koht: **Tallinn**
- ▶ Lektorid: **Tiit Tammemägi, Hillar Varik, Peeter Milvere**
- ▶ Sisu: Uus riigihangete seadus. Millest peab hankija lähtuma hankedokumente koostades ja hankemenetlust korraldades? Tegevused ja tähtajad, mida pakkuja ei tohi unustada. Kes aitab pakkujat, kui tema õigusi rikutakse? Hankevaidluste lahendamine uues riigihangete seaduses. Eduka pakkuja 10 käsku.
- ▶ Korraldaja: **EMI EWT**
- ▶ Lisainfo: **www.emiewt.ee**

KOOLITUSKALENDER

10.–11. jaanuar

Juhi finantsprogramm V: visioonist finantsmõõdikute ja -näidikuteni

► Sisu: Millist infot, kust, millise ajalise nihkega on võimalik Eestist ja lähiriikidest hankida? BSC rakendamine. Viisioonist mõõdikuteni hüpoteetilise Eesti ettevõtte näitel, aluseks BSC.

- Korraldaja: **EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- Lisainfo: koolitus.ebs.ee

17.–18. jaanuar

Juhi juuraprogramm II: Äriõigus. Intellektuaalne omand. Rahvusvaheline eraõigus ja Euroopa Liidu õigus.

- Korraldaja: **EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- Lisainfo: koolitus.ebs.ee

24. jaanuar

Levinuimad küsimused raamatupidamise aastaaruande koostamisel

- Toimumise koht: **Tallinn**
- Korraldaja: **KPMG**
- Lisainfo: www.kpmg.ee

24.–25. jaanuar

Investeeringute juhtimise arenguprogramm III: Väärtpaperite analüüs

- Sisu: Fundamentaalne analüüs. Väärtusinvesteering. Lühiajalised rahapaigutused. Optsioonid. Tehniline analüüs.
- Korraldaja: **EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- Lisainfo: koolitus.ebs.ee

24. jaanuar

Rahavoogude aruande koostamise praktikum

- Toimumise koht: **Tallinn**
- Korraldaja: **KPMG**
- Lisainfo: www.kpmg.ee

29. jaanuar

Personaliga seotud raamatupidamisarvestus

- Toimumise koht: **Ülemiste City, Tallinn**
- Lektorid: **Krisi Pungas** (majandusmagister, www.siseaudiitor.ee), **Siiri Antsmäe** (avaliku halduse magister, www.siseaudiitor.ee)
- Sisu: Palgaarvestusega seotud algdokumendid. Sularahas töötasu maksmise riskid. Tööaja arvestus asutuses. Lisatasu maksmine. Lähetused. Puhkused (töö- ja õppepuhkus). Ametijuhendid/tööülesannete fikseerimine töölepingus.
- Korraldaja: **OÜ Raamatupidaja.ee**
- Lisainfo: www.raamatupidaja.ee

5. veebruar

Kontserniarvestuse praktikum I

- Korraldaja: **KPMG**
- Lisainfo: www.kpmg.ee

12. veebruar

Kontserniarvestuse praktikum II

- Korraldaja: **KPMG**
- Lisainfo: www.kpmg.ee

14. veebruar

Majandusaasta aruanne 2007 ja maksud 2008

- Toimumise koht: **Rahvusraamatukogu, Tallinn**
- Lektorid: **Lasse Lehis** (Tartu Ülikooli finantsõiguse dotsent, EMLi juhatuse esimees), **Hiie Marrandi** (EMLi jurist), **Martin Huberg**, (EMLi vanemjurist), **Imre Karulin** (raamatupidamis- ja ettevõtlusalala koolitaja)
- Sisu: vt 6. detsembri koolitus. Pärast seminari toimub maksumaksja sõbra ja vaenlase tiitlite väljakuulutamine.
- Korraldaja: **Eesti Maksumaksjate Liit**
- Lisainfo: www.maksumaksjad.ee

21.–22. veebruar

Investeeringute juhtimise arenguprogramm IV: Portfelli juhtimine ja kokkuvõte

- Sisu: Portfelli teooria. Hajutamise olulisusest. Praktilised ülesanded, erinevate portfelli koostamine.
- Korraldaja: **EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- Lisainfo: koolitus.ebs.ee

21.–22. veebruar

Juhi juuraprogramm III: Tööõigus. Pankrotiõigus, karistusõigus ja kriminaalmenetlus.

- Korraldaja: **EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- Lisainfo: koolitus.ebs.ee

3. märts

Finantsjuhtimise konverents: finantsjuhi 101 nägu

- Toimumise koht: **Tallinn**
- Korraldaja: **Äripäev**
- Lisainfo: www.aripaev.ee/seminar

6. märts

KPMG ja EBSi Strategiakool: Kaadrid otsustavad kõik

- Toimumise koht: **Tallinn**
- Korraldaja: **KPMG, EBSi Juhtimiskoolituse Keskus**
- Lisainfo: www.kpmg.ee, koolitus.ebs.ee

Kes klammerdub kahjumisse?

Inimestel on kalduvus hoida kahjumis investeeringuid liiga kaua ning müüa kasumis investeeringud liiga kiiresti. Järgnevatele küsimustele vastates saate hinnata, kas kannatate samuti selle kalduvuse all.

► **Küsimus 1.** Oletame, et kavatsete investeerida 50 000 eurot. Teile pakutakse kaht alternatiivi. Kumb on teile rohkem meelt mööda?

- a) kinnitatakse, et 50 000 eurot saate kindlasti tagasi;
- b) 50%-se tõenäosusega saate tagasi 70 000 eurot ning 50%-se tõenäosusega 35 000 eurot.

► **Küsimus 2.** Oletame, et kavatsete investeerida 70 000 eurot. Teile pakutakse kaht alternatiivi. Kumb on teile rohkem meelt mööda?

- a) kindlasti saab tagasi 60 000 eurot;

b) 50/50 tõenäosusega saab tagasi 75 000 või 50 000 eurot.

► **Küsimus 3.** Valige üks kahest järgnevast tulemusest:

- a) kindel võit 475 eurot;
- b) 25%ne võimalus võita 2000 eurot ja 75%ne võimalus saada mitte midagi.

► **Küsimus 4.** Valige üks kahest järgmisest tulemusest:

- a) kindel kaotus 725 eurot;
- b) 75%ne võimalus kaotada 1000 eurot ja 25%ne võimalus kaotada mitte midagi.

Kahjumi tõrjumise kalduvus

Kahjumi tõrjumise kalduvus (ingl *loss aversion bias*) tähistab käitumismaneeri, kus inimesele on vastumeelt müüa kahjumis investeeringut, lootuses, et selle väärtus tõuseb millalgi tagasi vähemalt soetamismaksumuseni või et õnnestub tagasi saada vähemalt tehtud kulutused. Kasumisse jõudnud investeeringuid seevastu kipuvad säärased inimesed realiseerima liiga vara, kartuses, et olukord võib muutu- da ning investeering pöörduda kahjumisse.

Möödetud on, et emotsioonide tugevuse mõttes on kahjumi võimalus keskmiselt kaks korda tugevam mõjutegur kui kasum. Seega, keskel läbi muutub kahjumit tõrjuva mõtteviisiga inimesele investeering vastuvõetavaks alles siis, kui loodetav võit on kaks korda suurem kui võimalik kaotus.

Vastused ja kommentaar

► **Küsimus 1.** Kahjumit tõrjuvad inimesed valivad tõenäoliselt a. Kahjumit tõrjuvad inimesed valivad tõenäoliselt b.

► **Küsimus 2.** Põhimõtteliselt on see sama küsimus nagu 1. Sellegipoolest valivad kahjumit tõrjuvad inimesed siin tõenäoliselt b, sest neile on vastuvõetamatu mõte kahjumi tunnustamisest. Pigem lähuvad nad välja veelgi suurema riski peale, et säilitada lootus ja võimalus pääseda kahjumi realiseerimisest.

► **Küsimus 3.** Mõistustsüülik vastus on b, kuid kahjumit tõrjuvad inimesed valivad tõenäoliselt a.

► **Küsimus 4.** Mõistustsüülik vastus on a, kuid kahjumit tõrjuvad inimesed valivad tõenäoliselt b.

UUED RAAMATUD

Tootlikkuse kasvu juhtimine ettevõttes

Eedo Kalle

Majandusjuhile-praktikule ja majandusõppurile mõeldud raamat annab soovitusi tootlikkuse kasvu juhtimisfunktsioonide (mõõtmine, hindamine ja analüüs, prognoosimine ja plaanimine, kasvuprogrammi evitamine) süsteemseks rakendamiseks ettevõttes. Käsitletakse tootlikkuse tõstmise uudsemaid meetodeid ja nende kasutamise kogemusi ning Euroopa tootlikkuse mudeli kontseptsiooni.

Mõtlemist muutes rikkaks:

Rikastumise käsiraamat

Napoleon Hill

Raamat pakub järeleproovitud rikastumise kava, näitab täpselt, kuidas seda kasutada, ning aitab alustada kohe ja praegu. Raamatus esitatud filosoofiast on oma edukas tegevuses lähtunud enamik ameerika vaimuhiiglast ja ärigeeniusi. Lisatud tegevusjuhised aitavad teil iseennast samm-sammult ihaldatud eesmärgi poole juhtida ja oma elu kardinaalselt muuta.